

**Paraenesis Leuini Crucij Curionis Boscopani ad potentatus
Christianos, vt percusso inter se foedere, ferrum in Turcam ac
Lutheru[m], illiusq[ue] coniratos ac pertinaces assecclas
conuertant : insertis aliquot de rebus orthodoxae fidei
dissertatiunculis.**

<https://hdl.handle.net/1874/421192>

h
7
Parænesis Leui-
ni Crucij Curio
nis Boscepani,

ad Potentatus Christianos,
vt percusso inter se fœdere, fer-
rum in Turcam ac Lutherū,
illiusq; coniuratos ac per-
tinaces assecclas conuer-
tant: insertis aliquot
de rebus ortho-
doxæ fidei
dissertatiunculis.

Venustiss. Rhythmus eloquentiss. disertissimiq;
uiri piæ recordationis F. Ioãnis Placentii domi
nicani, in Lutherũ, & ipsius asseclas.

O Sæui conatus Hæreticorum,
Quas tempestates nunc excitatis?
Quàm horrida exempla prodigiorum?
Quàm vastos errores excogitatis?
Quot hominum Myriades intoxicatis?
Vsq; adeo, ut nix inueniatur syncerus,
Quam Zizaniam spargit dux iniquitatis,
Pestifer huius seculi Lutherus?

Sacramenta ridentur, Virtus decrescit.
Operosa fides nunc est spreta.
Refrigescit Charitas. Spes arescit.
Omnis disciplinæ conculcatur meta.
Mortalis Monacho nubet læta:
Rusticus in doctum turgescit seuerus:
Qui magis insanit, fortior est Athleta,
Pestifer huius seculi Lutherus,

Sacerdos est quilibet Christianus:
Nam absq; differentia sunt æquales cuncti.
Nil interest, sacer sis, an prophanus:
Citius moriuntur qui sunt imuncti,
Tendunt in superos omnes defuncti,
Textus est clarus, sed fallit nunc Clerus.
Qui sunt Lutherani, sic sunt compuncti,
Vt pestifer huius seculi Lutherus.

Veram

Veram omnes profitentur Libertatem,
 Qua liberius cadant in infernum.
 Celebrant hic suam festiuitatem,
 Sed non gaudebunt in aeternum.
 Bibant nunc mustum, lingant falernum:
 Concinant, Poëtisent ut Homerus,
 Non erit semper tempus uernum,
 Quo regnabit pestifer huius seculi Lutherus.

Finis.

Hierony. Clichtoueus sacrae Theologiae licentiatu
 Leuino Crucio Curioni Boscep. iugem incolun
 tatē mentis, et corporis in christo.

Redita mihi fuere litera tua ad finem Octo
 bris, Cruci longe charissime, disertissimeque:
 una cum duplici libello & graphico & pio, quem mi
 rari potius, ac suspicere debeam, quam excutere, atq;
 ad unguem (ut rogas) castigare. Gaudeo sane Mu-
 sas diuino famulari ac inseruire cultui: & quod An-
 na Bhs uirgo pudicissima ac Rhetor nostras Antuer-
 piæ egit in Lutherum, & illius Affectas, uernacula
 lingua suauiterq; sonantibus Rhythmis: id Crucium
 uberius, & multo quidem efficacius carmine tentasse
 Latino. Iusto enim dei iudicio fit, ut qui deferre nolint
 superiorib⁹, ipsi sane ab infimis quibusq; male audiant,
 uapulent, explodantur. Quod si hitui lusus me non pa-
 rum oblectent, quid putas efficiet iustum illud quod
 polliceris uolumen? ubi gladio uerbi Dei, censoribus
 ac armatura inuictarum rationum hostem premis,
 confodis, conficis. Cingant Musæ tua tempora lauro.
 Quam intelligerem cr. ss grammatophorū tuum, redi

tum ad te parare, nolui sine qualicunq; responso uacuum remittere : cui comisi cum iis literis librū hunc tuum, à me iteratò & attentè perlectum: in quo nihil equidem offendi punctione dignum. Vale in Christo Iesu, idq; felicissime. Brugis.

Francisci Craneveldii .LL. Doctoris & Consiliarii C. M. in laudem Leuini Crucii

Authoris huius libelli Epigramma.

Carmina Leuini modulans, rediisse putabit
Nasonem, & superosiam repetisse locos.
Quodq; magis mirere : sacrae mysteria legis
Claudentem numeris dulcifonaq; Chely-
Flandria ter felix, quæ talia semina profers:
Quæque tuo uati præmia digna refers.

¶ Argumentū operis concisum.

Lernam malorum dogmatis Lutherici,
Breui libello sic Leninus uerberat,
Ut Orthodoxam uindicet recte fidem.

Idem ΕΛΛΗΝΙΣΤΙ.

λέρνην κακῶν λουθηρικῶν τε δογματῶν
Μικρᾷ βιβλῶ λιβίνῳ ὄτως τύπτεται
ὡς ὁρῶσθε τίστει ἀγονίζεται.

ἀγονίᾳ. ο. ρ. ω
Systole αο
lica.

τῆλ

Choriambicū Francisci Alopētii Gymnasiarchæ
Baliolani, in Parænesin Leuini Crucii,
Curionis Boscepani.

Christum quisquis amat, & Crucium modo
Lector iure bono dilige candide.
Christi dogmatibus qui procul arceat
Hostem schismaticum, Pallados Ægide.

Non

Non tam dura fuit conditio Ducis,
Raptorem Latii qui domuit Cacum.
Et portenta manu contudit improba,
Quam qui letiferas subiugat hæreses.

Leuinus ualidum præstitit Herculem,
Quum prosa nequirit, Carminibus malum
Vicit flammiferis. Carmina Cynthiam
Possunt Æthereis ducere sedibus.

Orpheus carminibus sistere flumina,
Amphion potuit saxa reflectere.
Quid non flexanimo Carmine uincitur?
Leuini numeris paruit Hæresis.

¶ Distichon uenerabilis Christi mystæ Petri
Walscappellæ hypodidascali Baliolani.
Gaudeat omnis amans Christi. Nam carmine sacro
Vicit Leuinus fortior hæreticos.

¶ Phaleuciū uenerabilis Christi sacerdotis, Petri
Theobaldi Baliolani hypodidascali.
Nunc Christi fidei sacræ rebellis
Contritus resipiscat, & precetur
Mentem corde piam magis: sequatur
Virtutem, Sathanæ iugo remoto.
Præstabit dubio procul benignus
Peccati ueniam salutis author
Humanae. Crucius sacer Poëtes
Huc tam melliflua uocat poësi.

¶ Distichon Henrici Theobaldi cæci Belgici
Rhetoris Baliolani Ad lect.
Excubiis uariis à uero hic discute falsum,
Pessima deuitans, optima quæque sequens.

Insigni Doctori Theologo Louaniensi M. N.
Iacobo Latomo, Leuinus Crucius parochus
Boscepen. obsequium offert & reuerentiã.

Quoniã ab ineunte ætate, ab ipsis fere incunabulis ac crepundiis (ut doctorũ & ueracium hominũ narratu accepimus) in monte Parnasso bicipiti, nõ dico somniasti, sed lucubrasti ueritas: atq; ex ipsis Aoniũ fontibus os, labraq; proluens, affatim bibisti: Nec nõ & in florentissimis diuinorũ eloquiorum uiretis, imò deliciosissima paradiso multos Soles, annos q̄ plurimos uersatus es: id est. humanas diuinasq; literas imbiberis abunde, ut luculentissime tua uenustissima eruditissimaq; probant, ac loquuntur te tacente monumenta, Latome Theologorũ decus columenq;. Non potui sanè cuiquã alii nostrum isthuc Poëmatiõ (si modo poëma dici meretur) iustius q̄ tuæ reuerentiæ appendere, cõmittereq; censendum atq; emaculandum. Quod & tuæ dignationi inscribo consecroq;, in quo contra Lutherum & Turcam depugnamus potissimum, duos Christianæ fidei perduelles pestilentissimos, fataliaq; monstra. Id uerò quicquid tandem erit, supplex oro, & obtestor te per tuã humanitatem, ut placidè, hilari, & ex porrecta fronte suscipias. Non ita tamen conuiueas, non ita indulgeas uelim huic opellæ nostræ, ut maculosam ac neuosam esse sinas. Verũ enim uero Iudicem te seuerum exhibeas, si quid forte (ut est humanum errare) in ea uel in ratione metri, uel sermonis proprietate, uel in fide à nobis peccatum extiterit: excutiat, uapulet, Limam patiat. Tum uerò simul atq; hæc rustici sacerdq;

ecdotis rustica Musa, hoc rude carmen, ita abs te re-
punicatum erit, perfectumq; decies castigatū ad un-
guem: propugnare digneris, ac sub umbra alarū tua-
rum protegere, seu sub Aiaci Thelamonii septemplici
clypeo, ab iniquissimorum iaculis Sycophantarum
quorū hoc sæculum nostrum longe est foecundissimū.
Scio probè me tenuem conari grandia: Scio quanto-
pere mihi strenuo uindice sit opus, contra liuidorum
calumnias: præsertim quū ut nunc tempora sunt &
mores, periculosa plenum opus alea tractem, ince-
damq; per ignes suppositos cineri dolo, ut cum Flac-
coloquamur. Valeat felix in Christo tua Reuerētia.
Ex Boscepa, Anno .xlii. Mens. Ianuar.

Iacobus Latomus S. Theologiæ professor, Leuino
Crucio, parochæ Boscep. occiduae Flandriæ, .S.

Remitto tibi mi Crucii tuum Poëma. Obtuli M.
N. Petro Curtio, probauit: M. N. Ioanni Has-
feltio, is itidē probauit: Ego ab initio pro-
bauit rem, & operis religionē atq; pietatem. Percurri
mox uno spiritu tuum libellum: mire placuit gustus,
& tota ipsa phrasis dictionis: nec uideo quicquā à me
libello addi uel demi posse, maxime post iudicia ma-
gnorū & eruditorū uirorum, qui optimo iure tuum
pium opus probauerūt. Ne tamen in aliquo promissis
deessem meis, dū moras nectit tuus Mercurius, Gram-
maticorū ferulae tuum poëma supposui: cuius tamen
stigmata nolim mihi imputari, sed plagoso Orbilio, et
Critici Aristarchi. Primū arguunt, quòd hiantes scis-
suras subinde implet Hemistichio, Perdidit ille suas,
aut simili: quod battologiam sonare dicunt. Deinde

Flacci imitationes inconcinnas & intempestiuas. Ad
dunt, ut sunt morosi & importuni, superuacaneū ui-
deri, hortari ut aduersus Lutherū Monarchæ sumant
arma, post colloquium Wormaciense. Deniq; aiunt in-
uersibus qui hincinde prodeūt, plus inesse energiæ &
argutiæ, q̄ in tuo poemate deprehēdatur, Duri Cato-
nes & rigidi, qui id sibi assumūt, ut quos libuerit sena-
tu Poëtarū submoueant. At quomā nihil huiusmodi
grammaticorum morarīs (ut scribis) iudicia, qui fere
sunt inclementes & seueri aliorum operum iudices,
neq; parati aliis ueniam dare, quā ab aliis expetunt,
nihil dubito, quin opus tuum prælo committi possit.
Vale felix in domino, & nos (ut facis) dilige. Loua-
nii, Anno. xlii. Mens. Ianuario.

Eximio S. Theologiæ professori, M. N. Iacobo
Latomo, Leuin. Crucius salutē in Christ. Iesu.

Quam maximas ago tuæ Reuerentiæ Latome
Theologorum insigne rarumque decus, quod
meas hybernas lucubrationculas ad seros hy-
berni luminis ignes elucubratas, meā illam rusticam
Parænesim in Turcam & Lutherū: atq; illud nostrū
Eligidion, celebrium isthic Louanii Theologorū censu-
ris sub miseris expendendū, excutiendūq;: tuoq; acer-
rimo iudicio ac libramine neutiquā fueris dedignat⁹,
quæ tua est mira in omnes animi propensio. Gratia
Christo Iesu, qui nunq; deest in se sperantibus, quod
me ab omni hæreseos labe incontaminatū illibatūq;
in hoc libellulo nostro, atq; in animo meo præseruaue-
rit per suam immensam misericordiam: Cui, si quid
in me recti, (quæ admodum rara auis est) equidem to-
tum

tum acceptum fero. Porro quòd grammaticorū seru-
 lis nostrum supposueris carmen, grandem & solidam
 iniisti à me uenerabili Doct̃or gratiã. At uero præ-
 sagiebat mihi animus id quod accidit, futurum: nem-
 pe grāmaticos, aut uerius Criticos illos, aliqua in car-
 mine nostro si non offensuros, certe uenatu-
 ros quæ culparent, calumniarētur, exagitarent, confoderent,
 iugularent: etiam si decies prius à callentissimis utri-
 usque literaturæ uirū (ut reuera fuit) foret ad am-
 missim castigatum. Nimirum ita sunt comparati grāma-
 tici huius tempestatis ad prodigiū superstitiosi, ut si-
 bi nihil non indulgeant Philauti, aliis censorses scruis-
 simi: Qui alteri de nihilo dicunt contumeliam auda-
 cissimè, de quibus me Hercules nō dixeris temerè Pro-
 pheticū illud: A cuerunt linguas suas sicut serpentes, P sal. 139.
 uenenū Aspidi sub labiis eorum. Scio equidē, & sepe
 numero audiui, atq; etiamnum audio quotidie, q̃ con-
 temptim, q̃ illoto atq; incircunciso ore, nō dico de me
 meiq; similibus sacrarū literarum studiosis, (id quod
 æquius quidem ferendum foret) uerum etiã de absolu-
 tissimis Theologis loquit̃etur Zoili grāmaticistæ: nunc
 eos barbaros, aliàs quæstionarios, modò sophistas nu-
 gacissimos: & nescio quibus aliis sexcentis probrosis
 nomibus appellitantes: quorum tamen ne umbram
 quidē exilem affecuti sunt forioli, quiq; ad pedes The-
 ologorū, quos rident ac uituperant, uiginti uniuersos
 annos, quæ sunt fidei, docēdi essent homūciones persci-
 oli. At quis obsecro Theonum dentes scripturiens eua-
 sit unquam? Nemo certe ab orbe condito, quantūuis
 scriptor ille foret absolutus: Nō parens eloqui Cicero

ro, non alter Homerus Romanus Maro, non Baptista
Mant. christianus Vergilius, ut in uariis ipsius liquet
Apoloꝑiis, quibus calumniatorib. ac canibus suis respō
dere coactus fuit. Omnes .n. quos memorauit, & lon
ge plures, detractorum Ledoriis & Stratagematis di
lacerati sunt. Habet sanè detrahendi ac calumniā di
uersutia, sicut ars militariū, sua stratagemata. Et grā
matici semper poētis infesti fuere, ait Baptista ad Pto
lomeū fratrem scribens. Neq; maledicētiæ spicula effu
gere unq̄ potuere etiā illustriss. illi, Hierony. Augusti
mus, Ambrosius, Gregor. cæteriq; in quibus liuor etiā
post fata non quiescit, cōtra illud: Pascitur in uiuis li
uor, post fata quiescit. Siquidē in illis etiā morsi
tandis atrocissime, genuinū frangit ædito libello, cui
titulus De authoritate ecclesiæ & scriptis ueterū, ille
hæreticorū antesignanus, impudentiæ & audaciæ cō
lumen, ex mera hæresi, blasphemis, mendacijs, ac im
pietatibus conflatus, consutusq; Melanch. Quē nigra
ē terra natū, aut ē Barathro potius prorepssissē, nigric
parentib. nempe Rhadamento Megeraq; exortū, men
te nigra, animoq; nigro, dixeris uerissime: id quod ip
sius opera ad unū omnia non obscure testatur: Nō fal
so profecto canit ille, Cōueniunt rebus nomina sæpe
suis. Atqui sacrilego & blasphemus Melanch. qui os in
coelū ponere est ausus, uiriliter & strenue te obici
sti Theologorū Louanien. Achilles IACOBE Latome.
Respondisti .n. illi, & confutasti egregie blateronem
docto admodū libello, partim meis precibus extimula
tus (qui dolentissime tuli Orthodoxos & Ecclesiā dei
ab hæretico sic lacerari) partim zelo domus dei, quæ
est

est Ecclesia, & reuerentiæ sanctorum patrum impul-
sus, Ecclesiæ sponsæ Christi & orthodoxorū patrum
uindex, ultor, & assertor acerrimus. Pro isthoc igitur
tuo in me officio, gratias ago uberimas. Nam &
uotis meis in scribundo libello in Melanchthonē, ab uno
de respondisti, & eundē mihi nominatim inscribere
non es grauat. Verum nunc ad Censores meos re-
deo. Tractent quæso Aristarchi mei sacram de rebus
fidei Hypothesim uersibus, æmulando scripturam, fe-
re ceu nos fecimus, ad uerbum: iungant cum sacra
eruditione eloquentiā quæ nos uberiolem: sectetur pha-
leras, pigmenta, & lenocinia uerborum. Nihil inui-
debimus: cedemus lubentes illis gloriam, ob palma-
riam quam nauabunt operam: Sint elephanti, sed nos
sinant esse culices: sint Gigantes, sed nos sinant esse
Pigmeos: teneant primas, sed nos patiatur in tertiis,
uel ultimis consistere. Eloquentiam nō obseruauī, quā
requirant Momi, fateor. Verum reputent secum ue-
lim, Non omnes ad ædificationem templi Domini, au-
rum, gemmas, uniones, cum Regina Saba attulisse: sed
aliquos etiam ligna Pineæ & lapides, cum seruis Hy-
ram Regis Tyrii de monte Libano. Præclare mecum
agitur, si non omnino uacuis apparui in Tabernacu-
lo Domini: etiam si solum Caprarum pilos attuli, uel
cum paupercula uidua, Lucæ .xxi. æra minuta duo
miserim in Gazophylacium. Sed satis. A deo certe non
offendor grammaticorū reprehensionib., ut etiā ipsis
iniquè licet me taxantibus, gratias agam ingentes.
Quæ in grāmaticos igitur dixi liberius, in linguacu-
los, qui lubrica sunt lingua, & quauis figulari rota

2. Para. 9.

2. Para. 2.

uersatiliore, dicta uolo: nō in doctos grāmaticos. Ad
 iniquē obiecta differo respōsionē ad recessum, & cal
 cem libelli nostri: hoc interim Augustini theologorū
 Aquilæ, in illud Ioan. Nō ex sanguinib. pro clypeo cō
 tra amulorū iacula obiciēs: Nō metum⁹ inquit feru
 las grāmaticorū, dū tamē ad ueritatē solidam & cer
 tiorē perueniamus. Demū quisquis eris candide Lect.
 te exoratū uelim, cum Gregorio ad Leandrū Episc. ut
 operis dicta percurrēs, in iis uerborū folia nō regras.
 Valeat Reuerētia tua in Christo Iesu felix ac fausta.
 Boscep. AN. 42.

¶ Parænesis ad potentatus Christianos, cū
 aliquot disceptatiūculis de fide orthodoxa

Dolor, ò rerum facies tristissima rerū,
 O rerū uultus prorsus in orbe nouus:
 O cœlū, ò terra, ò maria, ò Neptunia, mo
 O Catilinæis tēpora plena dolis. (res

Dixerat ò miseræ mentes, ò pectora cæca,

Carus. i. Lu
 cret. de rerū
 nat. lib. 2.

Carus: dicturus quid modò uiuus erat?

O Chaos antiquum, rudis indigestaq; moles,
 Cognita non sæclo Naso pœta tuo.

Quò nunc Relligio Christi? Reuerentia Diuū?

Quorsum abiit probitas? quò modo priscus honos?

Simplicitas quò nunc? quò fas? rectumq;? decusq;?

Quò syncerus amor? quò modo cana fides?

Forsitan an ueluti terris Astræa relictis,

Hinc procul in superas hæc abiēre plagas?

Hæc ut cunq; habeant, tamen est pernoscere promptū

Omnia nuncq; tristi deteriora uice.

Spre

- Spretā iacet pietas, quæ maxime ad omnia confert: I. Tim. 4
 Spretus amor fratrum, crimina multa tegens. I. Pet. 4.
- Conculcata fides, sine qua nemo Altitonanti
 Hic placet, & sine qua nemo beatus erit. Hebr. 11.
- Exulat & passis Ecclesia crinibus errat:
 Et refugit natos dilaniata suos.
- Quinetiam luctu quæ res lachrymanda perenni,
 Nititur hanc miseris scindere quisque modis.
- Quam tamen usque adeo Christus dilexit, acerbæ
 Illius ut causa se daret ipse neci. Encomion
 Ecclesiæ
- Hæc mea sponsus ait, mea chara, decora columba,
 Hæc mea formosa est, pulchra & amica mea. Cantic. 6.
- Si quis erit iussis huius male moriger, ille
 Publica sit pestis, Ethnicus ille tibi.
- Hæc Regina, Dei dextræ, quæ murice & auro
 Astitit: & uario pulchra decore nitet. Matth. 18.
 Psal. 44.
- Hæc est, quæ supero mulier rutilauit Olympo,
 Cui tenerum uestit Phœbus utrunque latus. Apoc. 12
- Candida cui pedibus suberat, fulsitque Diana,
 Sidere biseno quæ redimita caput.
- Hæc tunica est Christi, tunica inconsutilis hæc est: Io. 19,
 Hæc stabilis Petri non peritura ratis.
- Hæc undæ puteus uiuæ, paradisi amoena,
 Dulcia quæ uiridi stipite poma creat. Cantic. 4.
 Eodem
- Hæc quoque signatus fons est: conclusus & hortus: Eodem ca.
 Corpus & hæc Christi mutua membra pii.
- Hæc est Hierusalem rutilis quæ uenit ab astris,
 Quæ ueluti sponso sponsa decora suo. Cor. 12.
 Apo. 20.
- Hæc eadem quæ Rex dederat conuiuia nato:
 Hæc est uirginibus concio lecta decem. Matth. 22.
 Matth. 25.

Hæc

- Matt. 16.** Hæc pariter firmo est ecclesia marmore fulta,
 Infera quam nequeat porta mouere solo.
Matt. 20 Hæc etiam uitis, Dominus quam crescere anhelans,
 Mane laboriferos iussit inire uiros.
I. Timo. 3. Hæc est uina Dei domus, hæc uerique columna,
 Robur, & hæc tristem non obitura necem.
Matt. 20 Hæc est omni generis plenissima piscibus, hæc est
 Latior in uastum missa sagena fretum.
Cant. 3. Dulciter hæc redolens est uirgula, Thuris aroma,
 Myrrhaque desertos permeat ista locos,
Cant. 2. Hæc campi flos est. Hæc lilia uallibus inuis.
Matt. 2. Nazareth hæc, semper florida uirga manens.
Psal. 44. Hæc est nata dei, uerbis quam appellat amicus:
 Audi, inquit, speciem rex cupit ipse tuam.
I. Cor. 3 Hæc domini templum, hæc habitatio pneumatis almi,
Eodem Nos sumus: hæc nostri templa sacrata dei,
Psal. 71. Hæc est, quæ à pelago ad pelagus dominabitur altû,
August. Crescet ad extremum multiplicanda diem.
Matt. 21. Hæc est illa bonis ecclesia mista, malisque:
Chrysoft. in Hæc superos inter Tartareosque lares.
Matth. Hæc est Arcturus cœli prælustris in arcs,
Iob Qui radiis septem fulgidus usque micat.
Marc. 13. Mons & Oliuarum, quo Christus sederat, hæc est,
 Dum Solymas arces cerneret, atque domos.
Matt. 13. Hæc est cœlorum regnum, Thesaurus abundans,
 Quo pater expromit prisca: paratque noua.
Esaie. 43. Hæc est, & ois dominus cui semen ab oris
 Spondet, ab Oceano congregat atque loco.
Cant. 2. Hæc ait, alloquitur dilectus me meus, illum
Psal. 18. Alloquor, è Thelamo progrediturque meo,

Hæc est sponsa Dei, sponsus letabitur in qua, Quamque habitant nati, candida turba, sui.	Esaie. 62.
Hæc solium Christi, roseus quasi Phœbus, in isto Iustitiæ uerus Sol tibi Christus agit.	Psal. 88.
Hæc mulier clamans, qui te tulit, ille beatus Venter, & ubera quæ lacte aluere suo.	Luc. 2.
Hæc est ampla domus, qua non argentea solum Aureaque: at ligno fictaque uasa luto.	2. Tim. 2.
Hæc etiam Christi coniux latere incluta dextro, Fluxit ut è costa est, Eua parentis Adæ.	Gen. 2.
Christus ob hanc cœli patrem, Mariamque parentem Liquerat, uxori fixus ubique suæ.	
Hæc est Archa Noe, rabidis concussa procellis, Fluctibus at nunquam mersa carina maris.	Gen. 6.
Quantumcunque ferox hanc schismate scindere curet Hæreticus, gladio se necat ipse suo.	
Fortè rogas, quinam generatio praua parentem Audeat hæresibus hanc maculare nouis?	
Frons quia permultis meretricis facta procacis, Æsque triplex circa pectora quisque gerit.	Hiere. 3 Allusio ad illud Flacci
Ante oculos nulli est Domini timor, aut pudor ullus: Quod lubet, hoc audet quisque patrare nefas.	Illi robur, Psal. 13.
Deuiat à recto nunc tramite quisque seorsum, Vix bonus, aut frugi est, unus & alter homo.	Psal. 52.
Non est qui faciat bene quisquam, non uel ad unum. At sibi quæ placeat, pergat inire uiam.	Psal. 52. Esa. 53.
Lesbia quisque sibi nunc Regula: Nam sibi leges Pertrahit ad mores, sed sine lege, suos.	Parœmia
Lydius est lapis omnis homo sibi. Nemo sibi non Sat sapit. Arcefilas, nunc sibi quisque Solon.	Parœmia

Occupat & cathedram Mosi temerarius ausu:

Quisque suus iudex, arbiter esse cupit.

Cōparatio id est
Vim faciūt
Scripturis &
suis accom
modant af
fectibus: vt
viuunt hēre
tici, ita dog
matizant.

Vt rapiunt ferrum Magnesq; Adamasq; trahendo,

Sic rapit ad uitam dogmata quisque suam.

Quæritur arcanum quod pagina dia recondit:

Peruolat astrigeros mens male sana polos.

Noctua tam nemo est, quin Phœbi cernere lumen

Se putet, & uolucrum se putet esse Iouis.

Tam sciolus nemo est, qui non mysteria tentet

Eruere ex adytis, margaritasque sacris.

Quæstio nunc Christi de corpore plurima, num sit

Victima, quando semel se obtulit ipse patri?

Nostraq; diuini num sit confessio iuris?

Sint ne sacerdoti crimina fanda dei?

Malach. 10.

Expedit & prius hoc Malachias, quod modo Christus

Hostia adest aris iugiter ipse sacris.

Non mihi (ait Dominus) in uobis ulla uoluntas:

Accipiam uestra munera nulla manu.

Solis ab exortu usque ad quæ petit æquora Titan,

Grande meum nomen gentibus usque sonat.

B. Marcial.

in Epist. ad

Burdeg. de

Eucharist.

Cuius inqt

corpus &

sanguinē in

uitā æternā

offerimus,

intelligit in

altari, non

in alio loco

offerimus

Christum.

Atque loco celebri mihi sacrificatur in omni,

Nomini & offertur uictima munda meo.

Hæc neque de precibus sunt accipienda bonorum,

Hæc neque de Christo pendulo in arce Crucis.

Nanque Ægyptiacus sunt mixta precamina muscis,

Est quibus iratus, frigida quando, Deus.

Sed neque Christus erat oblatus ubique locorum

In cruce, sed certo monte erat, atque loco.

Propterea munda hæc, una hæc oblatio, Christus

Extat in altari, mysta operante sacris.

Rur-

Rursus ait scriptura : Sui, ipsi sacrificabunt
 Carnem, & erunt sancti, carne litando Dei.
 Omnia de Christo, de sacrificiisq; ministris
 Verba pias mentes accipere illa decet.
 Quæ caro quæso Dei? nisi Christus homoq; Deusq;?
 Quis? nisi sacrifices, obsecro sanctus erit?
 Adde, quod offertur quando hæc sacra hostia Chri-
 Sacrificio assistit cœlica turba pio. (Iustus,
 Atque potestatum cœli numerosior ordo,
 Ara quoq; angelicis est decorata choris :
 Qui rutilis splendent ornati uestibus, auro
 Et gemmis, uario quique decore micant:
 Qui capita inclinant reuerenter, & omnia complent
 Munia, quæ Christo debita, digna Deo:
 (Ut si quis uideat prælustrem milite Regem
 Innumero cinctum, magno & honore coli)
 Dulcia qui Domino modulantur carmina laudum,
 Qualia non Orpheus, nec Linus ille dedit:
 Qualia nec Thamyras, nec Methymnæus Arion,
 Qualia nec resona lusit Apollo chely:
 Qualia nec cithara crinitus cantica loppas
 Aurata cecinit, Arcadicusque deus:
 Qualia nubiginæ Chironis Barbiton illud
 Pegaseo nequirit personuisse melo :
 Qualia nec quondam Terpander, qualia nunquam
 Calliope Musis consociata suis,
 In Citharis, Plectris, Sistris, fidibusq; , lyrisq; ,
 Mellea perpetua cantica uoce sonant.
 Ingeminant Sanctus, Dominusq; , Deusq; Sabaoth
 Gloria & est cœlum, terraque plena tua.

Leuit. 21.
 Galatinus
 citat hanc
 eandem scrip-
 turam de Ar-
 canis Cath.
 verit. li. 10.
 capit. 8.
 Chrysol. de
 sacer. lib. 6

Hæc pulchrè
 Chrysol.
 περὶ προφου-
 χῆς.

Similitudo
 graphica

Galatinus
 de Arcanis
 Cath. verit.
 lib. 10. ca. 7

Is est Rabbi
Nehumię vt
refert Gal.
de Arcanis
lib. 10. ca. 7
Vide quāta
vis angelici
cātus in ob
latione cor
poris Chri
sti in missa.

Filius Haccanæ Rabbi mysteria tractans,
Hos superum modulos sydera ad alta ferens:

Mira refert: Si quis cantus audiret amēnos
Spirituum, quando hæc sacra agitantur, ait,
Viribus absque sui mens corporis ipsa maneret,
Arctius & blandis conciliata modis.

Idque reuelatum digno fuit, hinc abeuntes
Participes tanti quando fuere sacri:

Et sibi nullius mens conscia criminis esset,
Riteque sed fassi fœda piacula rei:

Efflantes animam superum stipante corona,
Subuehi ad astrigeros ingredierque polos.

Hinc liquet in sacro Missæ consistere Christum,
Verè & adesse hominem, uerè & adesse Deum.

Quorsum etenim Æthereus tam densa cæterua satel
Altari astarent (sic uenerando) sacro? (les,

Quorsum ibi tot summo canerent præconia Christod
Ille sacris præsens ni foret ille suis?

Quomodo participes sacri uenerabilis, altum
Post cineres possent Æthera adire pii?

Angelicis uecti manibus, læti que, alacres que,
Testibus ut docui uera probata, sacris?

Lucifugus noctem deamat, ceu Noctua aberrans,
Cernere qui mente hæc, credere qui que negat.

Impius est prorsus, sensus communis, & expers,
Quisquis it inficias, ista probante Deo.

Desinat hæreticus male credulus ergo rogare,
Credat & eloquiis pectore, corde, sacris.

At modo diuini quod sit Confessio inuis
Nostra, Euangelico fonte probare iuuat.

Accipitote sacrum flamen, sufflando, cateruæ
 Christus A postolica uoce benignus ait:
 Quæque remiseritis in terra, protinus ipsa
 Et there sunt summo cuncta remissa Deo:
 Quæque ligaueritis isthac tellure, & in ima,
 Empyreo fuerint illa ligata polo.
 Hoc igitur iacto fundamine, pergo: Potestas
 Hæc data diuini iuris, oportet, erit.
 Obligat ergo eadem nos fari crimina, frustra
 Credita, si nunquam confiteamur, erat.
 Frustra quidem existit, & uana potentia ad actum
 Quæ nunquam authore est rite reducta suo.
 Nulla sacerdotes peccata remittere possunt,
 Ni prius illa uelit cuncta aperire reus.
 Nemo etenim quæ non nouit diiudicat, illa
 Iudicio censet, quæ bene nota, suo.
 Centoculum scriptura Argum, fidumque requirit,
 Cui pecoris uultum noscere cura sui.
 Ast roge, qui uigilans pecoris uultum bene pastor
 Nosse potest? nisi se proferat ante pecus?
 Præterea Domini præcursor, uoxque sonantis
 Desertis latè uallibus, ecce uocat:
 Eia agite ò fontes metancea, iam properè instat
 Coelorum regnum: crimina quisque gemat.
 Arboris est iam nunc radici apposta securis,
 Quæ sterilis si sit, igne cremanda cadet.
 En metancea reis præcepta, Ecclesia qualem
 Imperat, & constat partibus illa tribus.
 Quas inter media est Confessio, iuris & ergo
 Diuini, qualis uel Metancea fuit.

Ioan. 20

Aristot. de
 cœ. & mūd.
 lib. 1. tex. 32
 Frustra est
 calceamētū
 cuius nō est
 calceatio.
 Frustra est
 potētia que
 nunq̄ redu-
 cit ad actū
 Aristot. li. 3
 Phy. tex. 6.
 Frustra & u-
 nū est qd'or-
 dinatū ē ad
 aliquē finē,
 quē non cō-
 sequit.
 diligēter ag-
 nosce uultū
 pecoris tui
 Prouer. 27.

Matth. xx.

August. de
 penitētia.
 Cypr. Ser. 5
 de lapsis.

Pœnia est
iuris diuini
ergo & con
fessio q̄ pars
est p̄nc̄ in
tegralis.
Reg. theol.
og ica.

Quale quidem totum, pars talis quælibet extat:

Nil aliud totum quam sua membra simul.

Rursus, & hæc firma est (ceu stat Marpesia cautes)

Regula, diuiloqui quam posuere uiri.

Nempe aliqua est, quãdores, qualem Ecclesia seruat,

Tam uetus, ut dubites unde ea origo fuit.

Historia neque ueraci res constat aperte,

Res ea diuini (credite) iuris erit.

Nostra quidem talis Confessio, quæ fuit ante

Sæcla Augustini concelebrata sacri.

Tempore Apostolico uiguit Confessio, in Actis

Claret Apostolicis, hæc ubi uerba legis:

Actoz. 19. Plurima credentium turba aduenere, fatentes

Et scelera atque actus corde dolente suos.

Reg. Theo
logica.

Est etiam concors sententia sacra docentium,

Quæ stetit, & ueluti murus ahænus erit:

Quæcunq̄
ponunt eos
dē cõtextu
sermõis, has
bēt eandem
vim legis.

Omnia contextu quæcunq̄ iugantur eodem,

Vim similem legis hæc tibi semper habent.

Eck. de per.
lib. 2. ca. 10.

Connubio stabili, Confessio & Vnctio sacra,

Diue maritantur hæc Iacobe tibi.

Iacob. 5.
Sententia
orthodoxa

Quare diuini dum sacra est Vnctio iuris,

Hæc scelerum parilis mentio iuris erit.

Est quoq̄ sacrologis in confesso simul illud,

Quòd nequit errare Ecclesia sponsa Dei.

His, quæ Catholicamq̄ fidem moresq̄ probatos

Concernunt, uerum Ecclesia sancta tenet.

Credit & unanims, quòd olentes promere noxas

Quemq̄ sacerdoti iusserit ipse Deus.

Est igitur legis diuinæ, hæc nanque sequela

Consequitur firma, non dubiaque fide.

At modo quis dicat: Manifestis non mihi uerbis
 Imperat, ut fatear crimina foeda Deus.
 Liber ego, quemuis legere atque relinquere possum,
 Arbitrio res est ista relicta meo.
 Inque sinu summo fateor commissa Tonanti,
 Corde gemo tristi. sunt satius illa Deo.
 Sed tibi dicendum quod ad hanc rem pertinet, esse
 Causam hominis duplicem, quæ trutinanda uenit.
 Est geminus Iudex, quem constituit Deus, aut Rex:
 Arbiter alter erit: sic quoque caussa duplex:
 Vna quidem Ciuilis erit, sic libera, ut illam
 Credere Iudicibus uel remiſſe queas.
 Qualis erit, repetas si argenti mutua & auri,
 Arbiter ille tuus quem cupis esse potest.
 Altera duntaxat caussa est, à Iudice certo
 Censenda, ut tacitum propatulumque scelus.
 Hercule talis adest sceleris detectio nostri,
 Sola sacerdoti quæ facienda suo.
 Nemo potest talem censori efferre prophano,
 Iudicio astricta sed manet illa sacro.
 Et licet hanc Christus resonon protulit ore,
 Implicuit uerbis, iussit & ipse suus.
 Si satius est fieri Exomologesis modo sola
 Mente, Deo soli dicta placita suo:
 Ergo abs re dictum: Quæ solueritis bene terris,
 Ætheris in celsa hæc arce soluta sient.
 Ergo datæ clauis sine caussa Ecclesiæ, eidem
 Ista potestatis dos data, uana fuit.
 Ergo Euangelion frustramur, uerbaque Christi.
 Obiectis factum sed reor esse satius.

Obiectio

Dilutio
 Eckius li. 2.
 de pœnit.
 Iudex du-
 plex
 Ordinarius
 Arbitrarius
 Cauſa dup.
 Ciuilis &
 Criminalis

Epêthesis in
 Exomolog
 gesis gem.g
 August. In
 decreto de
 pœnitent.
 dist. 1.

Thomas Walden, To mo. 2. de sacramentis, ca. 137. hæc audiuit à Iudæo, dū iter faceret Vienna, missus à rege Angliæ Henrico, V. ad regē Polonię.

Dedecus est, & grande nefas, & morte piandum,
 Nolle agere hoc, quod adhuc gens recutita facit.
 Gens Iudæa suo referat peccamina Mystra,
 Voluitur ad cuius prona gemensque pedes.
 Casibusinque tribus, ut cædæque, adulterioque,
 Blasphema in legem uoce, suumque Deum:
 In tribus iis inquam, dum sunt occulta, reuelat
 Plebs Hebræa suum collachrymando scelus.
 Iniungitque suam metancean cuique sacerdos,
 Datque reus pœnas pro scelere ipse suas.
 Hæc etiam peragit tacitus Iudæus in aurem,
 Non secus ac ipsi confiteamur, agit.
 Presbyter hunc cogit sæpe attestando silere,
 Vindictam summi committando Dei.

Thomas à Walden de pœnitentiæ sacramentalibus. tit. 8. ca. 71.

Rettulit hæc Thomæ Walden Iudæus A pella,
 Compita dum transit clara Vienna tua.

Rettulit hæc eadem Waldensi Mystra Manasses,
 Ad Christi uersus dogma, fidemque pii.

Vnde precor tanto hic seruatus tempore ritus,
 Ni genti magni ponderis ille foret?

Ni foret à Christo memoratio criminis ista,
 Nemo licet summus imposuisset homo.

Quis potuisset enim quenquam compellere, ad ipsa
 Intima quæque animi sic referenda sui?

Horrida, fœda nimis, nimiumque pudenda, periclo
 Tamque graui, atque homini mente animoque leui?

Quis potuit mundi Reges, orbisque Monarchas
 Pellicere huc? quos non ferrea bella domant?

Induperatori potuit prohibere Philippo
 Præsul, ne Christum sumeret ille suum,

M. Iulius Philip. pri- mus Impar. Christiano rû eo noie ait Bap. Fulgofus, li. I. de religiõis cultu.

Ni bene confessus, mentem purgasset iniquam,
 Præsulis imperio cessit & ille sui.
 Non hominis uirtus agit hæc: uis maior ab alto
 Influit, & mentes flectit agitque piæ.
 Et ratio, & natura docet, scripturaque mandat,
 Se reus excutiat, censor ut ipse sui.
 Flexarimo nemo est sic fame Rhetor abundans,
 Dulcibus ut posset huc rapuisse sonis.
 Non si Carneades, non si facundus Vlysses,
 Exerent ueneres, deliciasque suas.
 Non si nectareus Suadæque medulla Pericles
 Suadeat, in labiis cui dea Suada suis.
 Non, se tercentum Fabii, totidemque Cethegi,
 Orent centeno gutture & ore sonent.
 Quisque sui mallet sceleris cælator haberi,
 Cautior, atque pudens proditor esse uelit.
 Est igitur summo hæc Confessio iussa ab Olympo,
 Consultis hominum non modo nata piis.
 Ut malè consultis scripturis, scripsit, & ausit
 Quidam uulgato hæc tradere scripta libro:
 Lege quidem Exomologgesis semper fuit omni,
 Naturæ, Mosis, Gratiæ & ipsa nouæ.
 Sat fuit in corde Naturæ in lege fateri,
 Et facinus Domino pandere quenque Deo.
 Nanque Dei primum neque notus filius ipse,
 Offensum ergo Deum noscere corde satis.
 Vir pius erexit Domino reuerentius aram,
 Simpliciter nomen inuocitando Dei.
 Pæt genitus patris sit notior ipse figuris,
 Et scriptis, Mosis lege docente sacra.

Is p̄sul erat
 Fabian⁹ Ro
 mañ. ponti
 fex ait Bap.
 Fulgosus li.
 1. de religio
 nis cultu.
 1. Cor. 1 r.

Erasmi. i sua
 Exomolog.
 Hæc Eckius
 li. 2. de p̄æ.
 Alphōs. Ca
 stiliæ. lib. de
 hel. heret. 2
 Fortalicij
 hæresi. 4
 Ioan. Ma
 ria i dispu
 tationib. cō
 tra Luth.

Debuit ergo reus, quia lex perfectior illa,
Clara magis sceleris signa dedisse sui.
Et uitulum armenti, gregis hœdum offerre holocaus
Prodere peccatum sacrificando suum. (stum,

Leuiti. 16.
Ncem. 4.

Prodere uoce simul sed publica criminis, & illa
In genere, ut docti, & lex uetus ipsa probat.

Lege tamen quidam sunt fessi arcana in utraque,
Et Domino & Mystæ, nulla premendo, suo.

Iob. 31.
Iosue. 7

Id liquidò constat, quando sua prodidit Iob,
Dum scelerosus Acham cuncta piacula refert.

Lex fuerat Mosis longè perfectior, atque
Lex Naturæ: Id enim sacra, modusq; probant.

Nam modus in sacris fuit omnibus, ut quid, ubinam,
Pro quo uictima, quo sacrificanda uenit.

Hebræ. 1.

Umbra futurorum fuerant tamen ista bonorum,
Gratis plena nec iis, ueraque imago fuit.

Tandem factus homo, natus de uirgine Christus,
Lege noua cunctis iam manifestus erat.

Tunc animo, tunc uoce simul, secreta & aperta,
Commerita hæc decuit quenque aperire sua.

Non Domino solum, sed Christi Mystæ, & in aurem,
Singula quæ crimen, ritè fatendo, grauant.

Iosue. 7.

Sicut Acham sua fassus erat peccata, recensens
Omnia, & hoc, uelut hoc, commerui inquit, ego.

Omnibus hæc numeris Confessio nostra refulget
Sanctior, atque suis dotibus aucta magis.

Hanc bene qui seruat complendo, remittitur illi
Omne scelus, Christi in sanguine, aditque polum.

Neutra prius dedit hæc Confessio lege in utraque,
Neutra dedit facilem sydera ad alta uiam.

Quis-

Quisque Deo soli sua uult delicta fateri,
 Esse satis dictans, impius ille manet.
 Lex siquidem Mosi nostra completior esset,
 Illa sacerdoti fatur, & illa Deo.
 Hæreticum sed enim fuerit sentire uel illud,
 Nempe uetus quòd lex sit mage plena nona.
 Veridicum contra Christum, qui soluere legem
 Velle negat, potius uelle replere refert.
 Contra etiam Christi uerbum: Nisi uestra redundet
 Iustitia in studiis culta, probata, piis,
 Plus quàm Scribarum, plæbisque Phariseorum,
 Ibitis haud summi ad tecta beata patris.
 Nunc operæpretium monstrare, Deumq; hominemq;
 Soluere non uno, siue ligare modo.
 Christus enim soluit summa uirtute, remittit
 Atque ligat, nullo uis quoque pendet ea.
 Sic hominem saluans, animam sic liberat ipsam,
 Indigus alterius nec Deus extat opis.
 Non ita soluit homo, non sic ligat: At sibi summi
 Collata peragit ui sua sacra, Dei.
 Utitur ipse Deus sola ex pietate ministris,
 Nosque adiutores dat pius esse Deus.
 Liberat ipse homo se de morte & crimine, saluat
 Iustitiæ per opus, seque animamque suam.
 Sic Iacobus ait: scelere atque à morte perenni
 Liberat, ac seruat hæc Eleemosyna.
 At uideamus ad hæc, quàm digna sit illa potestas,
 Illa sacerdoti quæ data summa sacro.
 En prius in terris soluit peccata sacerdos,
 Post Deus in caelis soluit & illa pius.

Cõtra Here
 ticõs huius
 seculi, & Au
 gustini,

Matt. 5.

Matt. 5.

Quomodo
 deus & plati
 varia ratioe
 remittunt
 pctã, saluãt,
 liberant.

Iacob. 5.

Aug. lib. de
ya & falsa
pœntia c. 9.
Achilleū ar
gumentū.
Cōfessio in
lege veteri
erat iuris di
uini, eadem
aūt tradu
ctā est ad le
gē euāgeli
cā. Est igit
ī lege noua
adhuc iuris
diuin. est. n.
pceptū mo
rale nō ab
rogatū, qd
ad legē trās
it̄ Euange
licam.

Psal. 18

Matth. 9

I. Timo. 3.

Ephē. 5.

Collo. 1.

Alphō. Ca
siliē. 2. li. de
bello heret.

Fortalicij si
dei heresi. 4

Hoc est, ipse Deus, superique, & cœlica cuncta
Militia, ac sancti hæc esse soluta probant,
Confirmant omnes quæ soluitis, at que ligatis,
Sunt rata quæ terris facta, probata Deo.
Denique colligimus dictis ex omnibus, esse
Exomologesin præcipiente Deo.

Hæc eadem nunc est ueteri quæ lege iubetur,
Traductam ad legem credimus esse nouam.
Mansit lege noua hæc eadem substantia facti,
Cuius iuris erat, illius usque manet.

Iuris erat ueteri diuini in lege, & in ista,
Hoc igitur Christi legis & ipsa fiet.

Hoc quia præceptum fuerat morale, manebat:
Ex ueteri ad legem transferatque nouam.

Atque nouo impleuit decorando Ecclesia cultu,
Lex noua dum stabit, semper & illud erit.

Quicquid enim statuit sua sponsa Ecclesia, Christus
Sponsus habet gratum, uult opus esse suum.

Vultque uigere diu quæ sanxit sponsa, columna
Nanque Dei uiui est: ueraque firma facit.

Tempserit hanc quisquis, Christū contemnit in illa,
Sponsa etenim corpus, Christus & ipse caput.

Vnus honor sponso sponsæque, iniuria & ini:
Qui negat, insano insanit Oreste magis.

Paucula iam rursus triplici de lege loquamur,
Æquiparanda rei cui modo quæque uenit.

Lex uelut arbor erat naturæ, hæc arbore longa
Flos, fructusque sua delituere die.

Lex Mosi quæ scripta Deo, digitoque notata,
Vere nouo cœu flos floridus, ipsa fuit.

Lex noua ceu fructus, qui consummator ipso
 Flore : animam purgat crimine, curat, alit.
 His liquet ex uerbis, quanto perfectior una
 Lex alia constet, nobiliorque magis.
 Nil igitur mirum, Confessio plenior ista
 Si exigitur, quàm quæ lege in utraque fuit.
 Scilicet ut populo magis inueniamur utroque
 Perfecti, excelso quos liquet esse gradu.
 Sed satis hæc. iam garrula anus, linguæq; sophista
 Hæc lacerant : & quæ non didicere, docent.
 Delirusque senex scripturæ hanc uindicat artem,
 Hanc sibi præsumit cætera turba rudis.
 Quæ medici, medicus tentat : fabrilis tractat
 Ipse faber, studiis inuigilando suis.
 Et pudet alterius partes inuadere, & artes,
 Nil tamen excutere hæc uerba sacra pudet.
 Quælibet at modo se Mæandris plebs sinuosis
 Implicat, & gyris se Labirynthe tuis.
 Et licet hæc populo non controuersa fideli,
 Mente tamen dubitat uulgus inane leui.
 Interea luxu male diffluit : unaque carnis
 Libertas placet : hinc exulat alma fides.
 Heu lachrymis res flenda piis, quot fonte perenni,
 Æquoreis guttæ quot retinentur aquis.
 Non modò uulgus iners tenebris immergitur istis,
 Verum etiam qui se nulla latere uolunt :
 Quique sophos solos se iactant, seque Thales,
 Nos pecora Archadiæ rudere docta putant.
 Qui sophiam ex antro Heracliti hausisse feruntur,
 Democriti ex puteo sensa profunda sacro.

Hieronymus
 epistola ad
 Paulinum.

- Hilicet ingentes Rabbi, inuoluuntur eodem
 Hæreseos sceno, hinc prodit & omne malum.
- Hi fidei qui se pro castris stare fatentur,
 Sacrilega hæreticæ signa cohortis amant.
- Dogmata discutunt contemptis ardua parua,
 Nil humile est gratum, nil mediocre placet.
- Sic sapiunt stulti sapientes, sic rude uulgus
 Incidit in foueam quam sibi quisque fodit.
- Qui uolet ignarus persepe natate profundo
 Gurgite, uorticibus putre cadauer erit.
- Quisquis erit summi scrutator numinis, ille
 Exul & à superis, Ditis & hospes erit.
- Tu ne quæsieris (Sapiens ait) ardua & alta:
 Non opus est oculis cernere operta tuis.
- Paruulus es sensu? magnis ne congregiare,
 Serpito humi: liquido uescere lacte cibo.
- Tutior auditus quàm sermo: & dulcius extat
- Discere de Domino, quàm ardua multa loqui.
- Paulus idem sacro Romanos commonet ore,
 Non sapias altum: sobrius esto: time.
- Nemo sibi sapiens uideatur, nemo disertus,
 Neruat in tenebras, hæreseosque lacus.
- Viuitur ab contrà. Coelum petit Icarus altum,
 Dædalus & medium non tenet ullus iter.
- Quisque per astriferi præcelsa cacumina Olympi
 Nunc Phaëtonteos ducere gestit equos.
- In dubium, quodcunque Ecclesia sanxerit olim,
 Quisque uocans, hominum somnia uana putat.
- Mille hominum nunc sunt formæ, nunc mille figu-
 ræ, nunc sibi constat homo. (ræ,
 Cui

Cuncta uoluminibus quæ non manifesta sacratīs
In dubium rapiunt, absque pudore negant.

Nec ratione uolunt uinci : Vecordia tanta,
Tanta lues animos possidet atra truces.

Acclamatio

Vnde precor stolidæ tanta obduratio mentis ?
Ut radiis Phœbi lucidiora negent ?

Mens neque Iudæis fuerat tam cæca, sed illi
Gesserunt Christo, dum ratione probat.

Nec sibi scripturas petiere, uti turba nephanda hæc:
Ista patent legis codice clara nouæ.

Eia age conciliis qui non credis, modo fare,
Nunc Domini magis est quam fuit arcta manus ?

Esaiç. 59

Scilicet ut nequeat speratam ferre salutem,
Vtilia aut populo nunc aperire suo ?

Nunquid Impostor Christus ? qui spondet, aitque,
En ego uobiscum sum donum usque diem.

Matt. 28

Dirigat ut nostros actus, doceatque, gubernetque,
Ut maneat nostra hæc intemerata fides.

Hæreticus non hæc intelligit : ergo deerrat,
Loetiferique bibit toxica dira lacus.

Augurium
Crucij

Mundus abit pessum : uel mox Domini ante tribu-
sistimur, aut renouat sæcula nostra Deus. (nal

Vndique in humanis tanta inconstantia rebus,
Et nouitas nullo est cognita tanta die.

2. Tim. 4

Quis mihi Hieremiæ tepidas de fontibus undas ?
Heliæ dum lachrymas quis dabit ergo piæ ?

Vt mea sanguineis deplorem tempora ocellis,
Tristia luctifico carmine fata canam ?

Vltima erunt Dariis obnoxia sæcla periculis,
Veridico Paulus præcinit ore sacer .

Ex

Exorientur, ait, se qui solos adamabunt,
Elati, cupidi, pertunidiq̄ue uiri,
Blasphemi, ingrati, absque affectu & pace, rebelles,
Incesti, immites, proditione feri,
Quiq̄ue uoluptatum magis inueniuntur amantes,
Quàm Domini, hic speciem qui pietatis habent,
Et solam, non uirtutem pietatis. Et istos
Timothee ut pestem si sapiis oro fuge.

2. Tim. 4. Tempus erit, quando sanam non auribus æquū
Doctrinam excipient: dogmata uana colent.

Matth. 24. Christus ad hæc: Nostro uenient in tempore multi,
Promissus dicent sum tibi Christus ego.
Pluribus imponent specie uirtutis, & æqui:
Incautis tendent retia cauta uiris.

Tristia bella trucis rabient fera bella Gradini:
Plurima erit cunctis mortis imago uis.

Viuite fidenti tunc corde & mente serena,
Sic fieri uerum est, nec cito finis erit.

Regna sed instabunt contra aduersantia regna;
Irruet in gentem gens fera ubique feram.

Multa quoque & pestis uiuentium dira uorago
Sæuiet, & toto sæuior orbe fames.

Scandala nascentur creberrima, gratia fratrum
Rara erit, & multis lis odiosa locis.

Tunc quoque consurgent multi pro pseudopropheta,
Præstigiis fallent (uos uigilate) suis.

Hæc eadem qui nunc non cernit tempora, captus
Est oculis, truncus, talpaq̄ue lucis inops.

Arrius ecce nouus Stygiis Lutherus ab undis,
Quem peperit gremio dira Megæra suo,

Qui

Qui Phlegetonteos ructanti gutture fluctus
 Sacrilegisque bibit nigra uenena labris:
 Omnia nastat aper, uitem populatur amœnam,
 Pampineos Domini paslus adurit agros.
 Quicquid sacra cohors patrum, Respublica Christi
 Sanxerit, & firma plebs tenet ima fide,
 Conspuit, irridet, sanctos blasphemus in omnes,
 Non metuit christos tangere Christe tuos.
 Vipereo in Christi genitricem effulminat ore,
 Pulsandam precibus quam negat esse piis.
 Ast sacra Christiparam modulans Ecclesia laudat,
 Sollicitat uotis nocte dieque suis.
 Et meritò. Siquidem uariis regionibus illam
 Prodigiis claram cernimus usque nouis.
 Scilicet immenso miracula perpetrat orbe,
 Per matremque Deus perficit illa suam.
 Ut maneat cunctis toto uenerabilis æuo
 Virgo sacrosancta, & semper honora parens.
 Ne tamen hoc quisquam credat, per signa probari
 Quòd Maria eximia sanctaque uirgo siet,
 Non opus hoc signis monstrari: Id nanque Prophetæ
 Sat liquido unammes uoce animoque canunt.
 Ecce (canunt) uirgo pariet natum modo Christum,
 Cœtus Apostolicus quem docet esse pius.
 Hæc satis ostendunt, quòd sit sanctissima, summa,
 Terrigenis maior, cœlitibusque diis.
 Quare nec fidei sanæ foret, illa doceri
 Qui sese estentis uellet, & iudiciis.
 Per Mariam quæcunque hodie miracula fiunt,
 In sibi deuotos singula amore facit.

Id liquidiss.
 est expimē-
 to in Hallis
 Halseberga
 Laureto, at
 q; alijs locis
 penè ifinitis
 Cōtra expe-
 rimētū nul-
 lus locus ar-
 gumētis, Si
 quidē nulla
 res expimē-
 to certior,
 ait Bap. Ful-
 gofus lib. I.
 de miracul.
 Gerfon cō-
 tra impug-
 nātes Char-
 tufianos.

Qui

Quis neget esse piis carnem Christi uenerandam?
Et Mariam, cuius una eademque caro?

Magno honore. i. hyp
dulia adorandam.
Lucę. 2.

Quis neget hanc magno tollendam ad sidera honorem?
Cui uoluit Christus subditus esse Deus.

Elizabeth, quam tantopere est uenerata, loquens hæc:
Vnde parens Domini ad me uenit unde mei?

Quam moribundus item uerbis commendat amicis
Christus Ioanni, hæc uerba benigna ferens:

Ioan. 19.

Filius ecce tuus mulier: tua chare parens hæc:
Officium utrique præstet uterque suum.

Mira canam sacra Maria de uirgine, uera
Quæ tamen, & firma quæ retinenda fide.

Galatin. de
Arcanis Ca
thol. uerit.
lib. 7. cap. 2

Conditus est mundus (sic Rabbi Ankelos) amore
Christiferæ, tanto hanc ardet amore Deus.

Corrueret totus nostra ob peccamina mundus,
Ni precibus Mariæ hæc machina fulta foret.

Hanc igitur Christi matrem qui non ueneratur,
Sed spernit: manet hunc ultio seuæ Dei.

Deuter. 31.

Sic Dominus Mosi: cum patribus ipse quiesces,
Dormiscesque tuis contumulatus auis.

Tunc populus surget fœdo ceu fornice natus,
Auius à uera lege, fideque uagans.

Et meus irascetur ei furor, atque relinquam,
Abscondam facies à populo ipse meas.

Deuter. 32

Sicque uorandus erit. Dominus sic rursus: In ipso
Me populi irritant, qui Deus esse nequit:

Rebus & in uanis me irritauere: laceffam
Quos, in eo qui non plebs populusque fuit:

Quos ego & in stulta gente irritabo. Quadrant hæc
In Mariæ osores cœlica uerba feros.

Est etenim sensus, Doctor Galatinus ut inquit,
 Deuia gens Moses post tua funera erit.
 Atque erit hic error, quod Iesum, eiusque parentem
 Hanc Mariam Idola & numina falsa ferent.
 Turpiter errabunt & in hoc, me meque relinquent,
 Irrita & efficient pacta, meumque Berith.
 Nempe meum foedus, Mariam, dulcem quoque Iesum,
 Blasphemè externos insimulando deos.
 Et quia me non esse deum mendacia proment,
 De me, de Maria falsa loquendo mea.
 Ergo meum populum faciam non esse, sed ipsos
 A cunctis gentem diciet hic stolidam.
 Absque fide, & uero absque Deo: Nanque ipsa negans
 Sacrilego dominum prodidit ore suum. (do,
 At neque sola Dei genitrix precibus iuuat, Orbis
 Sustentans molem saepe precando grauem:
 Verum etiam potius est Mariae pulcherrima imago
 Victorem gerulum reddere saepe suum.
 Induperator enim Constantini polin ipsam
 Egrediens sacro Paschatos ille die,
 Virgineum dextra simulachrum contulit, armis
 Spei, fideique, hosti congregiando fero.
 Cumque suo immam confligens fortiter hoste,
 Bis spolia à uicto, bisque Trophæa tulit.
 Sed neque imago Dei matris sola auxiliatur,
 At Mariae praesens fert quoque nomen opem.
 Quandoquidem Miles cupidus dum religionis,
 Defleret lachrymis foeda piacula piis,
 Audiit à Maria solantia uerba, quod ipsum
 Ad Mariae nomen flexit utrunque genu.

Galatin. de
 arcanis ca-
 tho. verit.
 lib. 9. ca. 10

Berith. 1.
 pactū siue
 foedus, no-
 mē Idoli Sis-
 chimoz.
 Iudicū. 9.

Caesarius
 in dialo.

J. Heraclio.
 In dictione
 Constantini.
 periphraſis,
 & in eis est.
 Bapt. Fulgo-
 sus li. de re-
 ligioſis cult.

Caesarius
 in dialo.

Cerne igitur quanti sit amabile nomen in ætæ
 Hoc Mariæ, quanto dignum & amore coli.
 De reliquis sed quid Diuis memorabo? colendos
 Post Christum, & Mariam credimus esse piæ.
 Sanctorum populi sapientia uoce probetur:
 Diuorum laudes concio sancta canat.
 Hæc Salomon. Fas hic igitur Diuos uenerari,
 Quos adeo supero tollit honore Deus.
 Principibus mos est, per se quæ munera possunt,
 Illa per illustres distribuisse uiros,
 Ut populo gratos faciant, populique fauori
 Commendent: tribuit sic sua dona Deus.
 Quisque colit Diuos, Christum ueneratur in illis,
 Tollitur in sanctis Christus & ipse suis.
 Qui Sanctos sequitur, Sanctis imitatur Iesum,
 Inuocat in Sanctis cultor & ipse Deum.
 Dona Dei in Sanctis supplex uenerator adorat,
 Quæ facitis Diuis, credite facta Deo.
 Sicut in humano mens uiuens corpore, membra
 Per sua diuersum sedulo fundit opus:
 Sic animus Christus in corpore mystico, & ipsos
 Per Sanctos, ueluti commoda membra, facit.
 Munera contribuit mortalibus optima, Diuos
 Perque suos miseris donat & illa uiris.
 Christus uti nostram mortem nece uicit acerba,
 Per mortem redimens funera nostra suam:
 Sic certo Sancti morbo, uel morte perempti,
 Eripiunt miseros, his quoque sæpe malis.
 Sint quasi pro nobis passi tam dira, merentur
 A morbo & fatis nos releuare feris.

Ecd. 44.

Collatio
 corporis
 externi cū
 corpore
 Mystico.

Inque loco Sancti quo sunt sua membra reposita, Largius ad nostras dant sua dona preces.	
Delegit loca certa Deus, quis munera donat Maiores, & Diuos uult magis ipse coli.	
Quinetiam per Sanctum aliquem dat dona, nec illa Per quemuis confert. Res liquet ista piis.	Aug epi. t. ad Hippoñ. ecclesiam.
Ampliter est testis sacer Augustinus, & affert A Stephano facta plurima mira suo.	De Ci. dei. lib. 22. ca. 9
In ueteri testamento liquet istud abunde, Quippe locis certis iussa dedisse Deum.	
Montibus ut struerent aras, holocaustaq; gratia Offerrent Domino, & thura Sabæa suo.	Gen. 22. de Abrah. offe rente Isaac in terra uis onis sup vnũ montium.
Excitet ut nostras mentes Deus, ut sua large Gratia donetur gloria aperta magis.	Oblectio.
Ne mihi quis dicat Sanctorum irrisor, & osor, Signa Deo à solo hæc, miraque cuncta geri.	
Paulus id ad liquidum Sanctis docet esse tributum, Virtutum datur iis quando operatio, ait.	2. Corin. 22
Christus idem planum facit, & maiora fatetur Prodigia acturos, quos probat ipsa fides:	Ioan. 14
Dæmonas eiicient: serpentes, dummodo credant, Tollent: mortiferum, sed sine morte, bibent.	Marci ult.
Ecce, quod eiicient, non eiiciam pius inquit Christus. Lectori quæ trutinanda pio.	
Forsitan obtendis, Nati qui patris habentur; Hos agit, impellit spiritus ipse dei.	Oblectio hæretici.
Sancti igitur quando faciunt miracula, cælo Hos mouet, inspirat, dans bona summa Deus, (mur	Eck. in ho/ mil. de sctõ Sebattiano
Credimus, & uerum est, bona nam sic cuncta opera Nos agitante Deo, à quo optima quæque fluunt.	Dilutio Iaco. 1

Philip. 2. Donat enim Dominus & uelle, & perficere ipsum
 Dirigit & promptus auxiliator opus.
 Dilutio Christiiani. At quoniam Domini adiutores esse probamur,
 Tam bonus est, nostrum hoc uult Deus ut sit opus.
 I. Cor. 3. Sic sancti Domino cooperantur signa patranti,
 Pro meritis sanctos uult facere illa Deus.
 Reliquia diuū fulgelunt gloria in æuum,
 Has igitur terris nos coluisse decet.
 Est genus hæreticum cacodamone cautius ipso,
 In hereticos Irrifores dis Publicitus nihil hæreseos loquitatur: at inter
 uozæ & religio- Ruricolæ spargit scommata falsa rudes.
 gionum, Proiicit in Diuos ridenda, in Relligiones,
 Inque fidem: hæreticum se tamen esse negat.
 Fallitur at toto cælo, mari, & arida oberrat,
 In sacra nanque pius nemo iocator erit.
 Non cadit in sanctos iocus, aut in relligiones:
 Non cadit in nostram, sanna, iocusque fidem.
 Nil reor intererit, seu dicas impia aperte,
 Siue ea sacrilegi tegmine tecta ioci:
 Gerson. 2. Nam celebre est dictum, Gerson sic carmine promit,
 pte de victo Non patitur ludum, fama, fides, oculus.
 na puellæ i Si quis in iis quæ sunt fidei, risuque, iocosque
 Francia in Proferat, in fidei ius rapiendus erit.
 armis equi- Suspitio erroris fidei tanquam cadat ipsa,
 tante. In talem qui sic scomma, iocumque refert.
 Gerson pte Plurima sub specie lusus nunc hæresis omni
 2. de 4. do Sparsa nimis serpit pernicioosa loco.
 mibus cõsy- deratiõe. 2. Clausura piandorum nebulo inficiatur, & audet
 Luth. negat purgatoriū, Dicere, pro functis irrita uota uiris.

Nil

Nil nostras audire preces, nec fundere Diuos
 Pro miseris placitos (sic furit ille) sonos.
 Claustra tamen purgandorum clarè indicat illud,
 Christus apud Lucam quod manifestus ait.
 Sic ait: ille Cliens placitum qui ignorat herile,
 Acribus admittens crimina digna flagris,
 Plagis cædetur paucis. Non ergo perenni
 Arserit, at flamma seruuulus ille breui.
 Rursus ait Christus: Verbum qui dixit inane,
 Iudicii extremo perferet ille die.
 Sed quomiam haudquaquã fuit id mortale: quis igne
 Perpetuo arsurum credat id esse scelus?
 Sic canit Esaias: Sordes Deus abluet omnes
 Filiolum Sion, igne coquente reos.
 Sanguinem & è medio mundabit, spiritu in ipso
 Iudicii, ardenti purificante rogo.
 Quæso quid iis uerbis de purgandis animabus
 Clarius est? Quis non tam manifesta uidet?
 Cæcior Hypsea est, orbatus mente, animoque,
 Quisquis in hoc rutilo lumine cæcus erit.
 Sic Malachias ait, Dominus tunc ingrediatur,
 Et ueluti conflans acrior ignis erit,
 Et quasi fullonis herba emundabit, ut aurum,
 Et uelut argentum, flansque, sedensque Deus.
 Mundabit natos Levi, quos fundet ut aurum,
 Et uelut argentum iudicii ipse die.
 Hostiæ ab iis Domino, atq; holocausta ferentur in om
 Iustitia, summo quæ bene grata Deo. (ni
 Hierusalem & Iuda sacrum Domino usque placebit,
 Tempore ut antiquo grãtius illud erat.

Lucæ. 12.

Matth. 12.

Esaiæ. 4.

Malach. 3

Hinc liquet ex dictis, ait Augustinus aperte,
 Iudicii horrendus quando erit ille dies,
 Nempe aliquas poenas purgatrices fore. Quenam
 Res alia iis uerbis accipienda uenit?
 Lucidius Phæbo monstrant hæc uerba Prophetæ,
 Mundandos Domino sacra futura suo.
 Sacra ferent in iustitia, dominoque placebunt,
 Qui prius iniusti displicere Deo.
 Porro in iustitia perfecta, quando ita mundi
 Extiterint, stabiles postea semper erunt.
 Quid poterunt patri cœlesti offerre seipsis
 Gratius? Aureli hæc sunt tua uerba pater.
 Ergo igitur si tunc, extrema horrendaque quando
 Lux erit, immundas ille piabit oues:
 Quir modo non, isthinc aliqua qui labe migrarunt
 Purgentur? maculas igne piante suas.
 Sunt qui fronte negant perfricta animas remeare
 Ad uiuos, certo sed remanere loco.
 At liquet in sacris Mosen rediisse sub auras,
 Dum rutilus fulsit Christus in arce Thabor.
 Nonne uiro forti Iudæ uir summus Onias
 Hieremia socio apparuit ipse suos?
 Nonne Dagoberto martyr Dionysius ille
 Visus erat Regi post sua fata pio?
 Plura refert Thomas huius rei, plura Richardus,
 Plura Damascenus, pluraque Gregorius,
 Plura Augustinus, & plura Ambrosius affert,
 Testanturque animas sæpe redisse piis.
 Obsecro, mi dicant blaterantes: uota, precesque,
 Pro sanctis uires non habitura suas:

August. de
 Ci. dei, lib.
 20. cap. 25

Matth. 17.
 1. Macc. 15.
 in historia
 Dionysij.
 In quart. sen
 tent. dist. 45
 Richar. in
 sentent.
 Damas. in
 ser. p. defuc.
 Grego. dia
 lo. quarto
 August. lib.
 de cura pro
 mortuis.
 Amb. de pas
 sione Agnetis

Num liceat precibus, illis quæ carne relictæ,
 Hinc abiere animis, nos bene uelle piis?
 Ut Deus iis faueat, bene faxit, si licet, illud
 Manibus & requiem pascere rite licet.
 Rursus & hoc dicant, qui Diuos fundere nullæ
 Pro uiuis referunt (sed sine mente) preces,
 Num sit amor superis in nos modo, qui fuit olim
 In misera quando uita manebat humo?
 Sed si tantus amor, uel certe maior, oportet
 Pro uiuis superos sæpe rogare choros.
 Excidit haud unquam feruens dilectio, sola
 Post fera fata manet, spes abit, atque fides.
 At quoniam flagrans dilectio uiuida semper,
 Iugiter ipsa suum sedula patrat opus:
 Consequitur, Diuos ardentem semper amore
 Propitium uiuis usque rogare Deum,
 Præcipue quando sacras pulsabimus aures,
 A superis gratam dumque petemus opem,
 Non quia sunt nostri immemores, sed constat aperte
 Subsidium à sanctis nos cupiisse Deis.
 Vult Deus, & Diui cupiunt ultro bene nobis,
 Ni tamen hos ores, nil mihi crede, iuuant.
 Et ratio, & natura docent, orare parentes:
 Qui tamen & promi dona dedisse uolunt.
 Forsan ais, pater est ad dandum promptior, atque
 Filius ad quæ sunt suscipienda fuit.
 Pagina dia docet, dum rem consumpserat omnem
 Lurco, patrem tristis dumque adit ille suum:
 Obuiat en genitor, miserum amplexatur, & ori
 Admouet os, quamuis nil tamen ille petat.

1. Cor. 13.

Ratiocina.
valida.

Tho. waldē
de sacramē.
Titulo. 15.
cap. 137.

Num. 10
Actoz. 10

Obiectio
Gerson de
médicitate
spūali pt. 1.

Luc. 15.

- Dilutio** Credimus id, sed nil contra quæ diximus, illa
Efficiunt, nec nos falsa docere probant.
Quandoquidem prius hoc statuit, prius ire, rogare,
Prodigus, & fecit, gratus & inde patri.
Christus & hydropem, quamvis nil posceret, ipsum
- Luce. 14** Curans, respexit mentem animumque pium.
Ergo opus, ut quicquam Dominus tibi conferat, ore,
Aut animo, aut uultu, aut corde petisse Deum.
Non uelut ignarum quid nostris utile rebus,
Et quid opus nobis, scit quibus extat opus.
- Matth. 6** Scit quibus extat opus melius, quam nouimus ipsi,
Vtile quid, quid non: quid dare, quando decet.
Nouit ab æterno, quid largiretur egenti,
- Gregorius.**
Matth. 6 Omniscius prius hoc, quam peteretur, erat.
Siue famem spectes, sitibundaque guttura, nudos
Siue humeros, morbo languida membra truci.
- Matth. 6** Scit pater Æthereus, quoniam potuque ciboque,
Vestibus, & medica prorsus egetis ope.
Sollicitos uos esse nimis, nimis anxia corda
Esse uetat: cuncta hæc conferet ipse pater.
Nonne anima est plusquam cibus est? quid? corpus & ipsum
Nonne etiam est pluris quam sua uestiuerit?
- Matth. 6** Cernite aues cæli stridentibus aëra pennis
Tranantes, in agros semina nulla serunt:
Nulla metunt frumenta, uehunt & in horrea nulla:
Cælicus & genitor tam bene pascit eas.
Nonne magis pluris uos esse putabitis illis?
Ergo agite hunc nimium pellite corde metum.
- Matth. 6** Cernite (ait Christus) crescentialilia campi,
Quæ neque nent, nullo seque labore necant,

Dico equidem uobis quoniam Rex gloria in omni
Nec Salomon, uelut hic flos, coopertus erat.
Si modo & hoc fœnum, quod cras mittetur in ignem,
Pulchrius inuestit sic bonus ille parens:

Quantò uos minimæ fidei, magis omnia uobis

Matth. 6

Quàm uolucris, fœno, floribus ista dabit?

Solicite inquirunt gentes hæc omnia. Regnum

Quærite uos summi, iustitiamque Dei:

Omnia & hæc uobis cœli adiicientur ab arce,

Exiguum uestrum quando adhibetis opus:

Phyllirides Chiron letali tincta ueneno

Si misero intorsit noxia tela uiro,

Si scabies tremulos fœdissima sparsa per artus,

Si Chiragra, Podagra, pesque, manusque tumet,

Systola est

i chiragra .

Si uarii interius morbi per uiscera serpent,

Carnifices referant qui cruciando feros:

Si penetrans imas Epidimia sæua medullas,

Fortiter Æthnao corda calore cremet:

Denique quicquid erit uel mente, aut corpore morbi,

Imperio solus curat id omne Deus.

Pharmaca quod nequeunt, nequeunt Magnesq; Ad-

Vinaque flagranti cocta, recocta foco: (masq; Vina .i.

Quod nequeunt artes Magicæ, nec carmina Cyrees, aqua vitæ.

Sagaque Thessalicos uincere docta Magos:

Quod superi haud possunt unquam, nec & infera se

Nec medio quisquæ uiuit, agitque solo: (des,

Hoc pater immensum nutu qui dirigit orbem,

Efficere, & proprio Marte patrare potest.

Cedit huic magnus Pæon, magnusque Machaon,

Pæonia cedit arte Auicenna sua.

Ce

- Cedit & Hippocrates summus, summusq; Galenus,
 Cedis huic Medicæ Phœbe repertor opis.
- Et meritò: quod enim Medici nequiere per annos
 Bissenos, uestis contulit ora sacræ.
- Marci, 5. Testis erat mulier, quæ per duo lustra, & aristas
 Per geminas, fluxum sanguinis ægra tulit.
 Hæc ubi rem fregit, uarias adhibendo medelas,
 Incolumem Christi simbria sola dedit.
- Scit quid opus nobis pater ipse, potentia summa,
 Pellere discupiens noxia, ferre bona.
- Ille tamen uult nos semper donanda precari,
 Erigat ut mentem ad sidera quisque suam.
- Vt fateamur item nobis nihil esse, ab Olympo
 Cuncta petenda animæ, ac corporis esse bona.
- Hinc sua subuexit in montes lumina Psaltes
 Regius, à Domino quando rogabat opem.
- En noua sacrilegi Lutheri insania, Christi
 Vult manibus corpus tangere quenque suis.
- Dum tamen haud uoluit Christus, nisi syndone mun-
 Virgineo & menses uentre latere nouem. (da,
- Alia hæresis Frenet, & insanit, sacra quòd ueste sacerdos
 Luth. Sacra facit, quauis ueste sacrare docet.
- Impugnat. Histrio quando tamen pleno spectante theatro
 Personam gestet quæ decuere suam.
- Argumentū à similitud. Nonne Cothurnatus suras prodire Tragædus,
 Comicus & soccos actor habere solet?
 Si Citharædus habet cultum, uariumque decorem,
 Nulla sacerdoti est schema decora Dei?
- Obiectio Nulla salus sacris, nulla est fiducia sacris
 Vestibus, ac pietas nulla locanda uenit.

Scimus, at ex sacro diuinis rebus amictu

Maestas, cultus, gloria maior erit.

Quæ tria, qui sacris uolet audax tollere rebus,

Res pariter tandem tollet & ipse sacras.

Credimus ex sacro uestitu haud esse salutem,

Nec magis inde bonos, neq; magis esse pios.

Credimus hoc itidem, quòd uestimenta capessunt

Virtutem raram, uimque sacrata nouam.

Quando etenim domini uerbis ecclesia sanctis

Consecrat hæc, signo uerba sequente crucis:

Concipiunt ualidas aduersus dæmona uires,

Letiferos morbos, aëreamque luem.

Quæ miseris infert liuore, odioque, malignus.

Siue ita sint meriti, seu ferat ista Deus.

Pontificem dictis carpit Lutherus acerbis,

Angelico Christum quòd colat ille cibo:

Quòd dedit iis uenias, speciem qui panis adorant

Christum, uel celebrem iusserit esse diem,

Ornantesque domum qua Christus fertur, humumque

Floribus, Hæreticus conspuit, hostis atrox.

Sed stolidè. Siquidem Palmarum luce celebri

Christus se simili est passus honore coli.

Nam uestes strauere suas pedibus sub asellæ,

Ad Solymas quando uectus Iesus erat:

Arboribus ramos cædentes, spargere terram

Dum studuere, pio perplacere Deo.

Par opus, ac studium, sacer ille Hieronymus omni

Laude uehit felix Nepotiane tuum.

Solicitus fuerat, inquit, si altare niteret,

Si paries mundus, nec situs ullus erat,

Dilutio

Tho. waldē
de sacramē.
religiosoꝝ
cap. 92.
Titul. 10

In eodē li-
bell. ad Bo-
hemos.

Matth. 210

Hieronymus
i Epitaphio
Nepotiani.

Ter

Tersa pauimenta, & sine labe sacraria, & ipsa
 Ianitor in porta crebrior ipse sedens.
 Hostia si uelis prætensa, nitentia uasa,
 Omnia si rutila, & splendida cuncta forent.
 Argolicus quidam Sophus hoc sibi laudi, & honori
 Duxit, quòd propria hæc fecerat ipse manu:
 Interulam, tunicam, caligas, & pallia, & aurum
 In digitis rutilans quod tulit usque suis.
 Dicere & hoc itidem nostro de Nepotiano
 Possumus, & longè plura referre licet.
 Floribus ornabat Diuorum templa sacerdos
 Ille pius, ramis, arboreisque comis:
 Pampineis foliis, phani loca singula adumbrans,
 Liquit inornatum nil sacra in æde Dei.
 Quicquid erat pulchrum, uel delectabile uisu,
 Quodcunque arrisit, sedulum egit opus.
 Presbyteri officii studium testatur abundè
 In Christum, & superos, in loca sacra, suum.
 Macete noua uirtute Dei uir Nepotiane,
 In superis faustus nunc age uiue locis.
 Talia sunt cuius primordia clara, coronis
 Qualis erit? qualis demique finis erit?
 Ecce sacerdotis præcordia Nepotiani,
 Quæ Stridonensis ore relata uiri.
 Macete noua uirtute Hieronymus inquit, at isthæc
 Nonne hominis meritum lucida uerba probant?
 Nonne sonant meritum uerba hæc? Primordia cuius
 Talia, dic qualis demique finis erit?
 Grande equidem signant meritum hæc, & præmia
 Grandia, cordatus si modo censor erit. (Spondent

Stridonensis .i. Hieronymi.

Ergo si meriti magni, uestibula, & aras,
 Et uestes, templi munda tenere sacri:
 Munda pauimenta seruare, & uascula tersa,
 Interiora Dei cuncta nitere domus:
 Spargere odoriferis altaria floribus ipsa,
 Frondibus & ramis templa uirere nouis:
 Consequitur, Christum sub panis imagine uerum
 Esse, pio cultu condecorare, pium,
 Et meriti ingentis, cui premia magna dabuntur,
 Si stabile est: * Finis nanque coronat opus.
 Quanto opere ornatum templum Solomoni, & auro,
 Et rutilis gemmis splenduit innumeris:
 Quo tamen haud aliud quam plenas sanguinis aras
 Haedorum ac uituli cernere ubique fuit,
 Atque arcam, cui Manna inerat, cui uirgula Aaron,
 Vrnula, cum iussis dupla tabella decem:
 Umbra futurarum quæ solum signaque rerum
 Cuncta fuere, noua quæ modo lege patent.
 Quanto igitur lux est umbra præstantior ipsa,
 Dignior est quanto res quoque uera typo,
 Omni geno tanto redimire decet mage cultu.
 Viuificum panem, qui que homo, qui que Deus.
 Ergo igitur quando hæc Lutherus ridet, ab ipso
 Risus erit, summi qui tenet alta poli.
 Paucula de multis licet ista leuissima non sint,
 Carpsimus erratis, hæc momuisse satis.
 Hæc momuisse nimis: potius condenda Barathro,
 Vnde bibit quicquid bellua sæua uomit.
 Sed quis tam ualeat scelera execranda silere?
 Quem pia relligio, quem iuuat alma fides?

* Vulgati
 dictum.
 Gregorius,
 Virtus boni
 operis pse-
 uerantia est.
 Exodi. 25

Num. 5
 Exodi. 28
 Hebræ. 9.

Psal. 2

Hæreseos pelagus cupidus sulcare carinâ
Lutheri, nullos posset adire sinus.
Immersus mediis sed fluctibus usque manebit;
Tam sunt erratis æquora uasta nouis.
Res immensa prius Lybici numeraris arenas

Hyperbole.

Æquorâ, & celsi sydera summa poli:
Et citius nemorum frondes, & gramina campi;
Enumeres spicas frugibus ipse nouas.
Quid multis? dat huic uiridem Vigilantius herbam
Hærestarcharum quicquid & Orcus habet.

Hyperbole
multis
vigilantius
herbam
Orcus

Libera ab hac paucis stetit annis Flandria peste;
Teutonus & Saxo hac sorde respersus erat.
Prô dolor, heu, nostras hoc uirus serpit in oras,
Occidui penetrans littora adusque maris,
Sic solet exorians Imber descendere ab una

Côparatio.

Parte, sed in reliquis tendere sæpe plagas.
Sic tonitru solet ex uno prorumpere cælo,
Denique terrificis cuncta ferire sonis.

Apostrophe
ad summum
Pontifi.

Quare agè cui triplici radiat diademate sacrum
Sinciput, & sacra cui duo sceptrâ manu;
Summe Dei pastor, defendito ouilia Christi;
A stabulis, rapidum pellere perge lupum.
Quando uicem Christi geris hic, tibi quas dedit olim
De manibus proprias ipse requireret oues.
Iratos compone animos per fœdera Regum;
Tu quoque principibus conciliare uiris.
Oscula perpetui Carlo da pignora amoris,
Da dextram dextræ, Symbola pacis ama.
Pande parentis ei pia viscera, pande benignus,
Non dubium, nati reddet & ille uices.

Talibus ac tantis ueluti Pandora, refertum

Dotibus hic Caesar nobile pectus habet.

Tu maris ac terræ, semperque patentis Auerni

Es dominus, cunctis tu dominare locis.

Ergo age Neptunus, tumidas compesce procellas

Bellorum, placidum reddito pace salum.

Ergo age Mercurius, cœli caducifer alti,

Blandiloqua lites comprime uoce graues.

Ergo age, cum Domino sparsas bene pasce balantes,

Daque tuis pacis accubitare thoris.

Quod male contractum fuerat, iunxisse memento:

Quod fuit infirmum, consolidare iuuet.

Pingue quod & forte est, custodi: pasce bidentum

Iudicio o pastor, iustitiaque gregem.

Vos quoque qui roseo rutilantes undique amictu

Pontificis patres cingitis usque latus,

Huc animi uires, huc robora cuncta mouete,

Pontifici Reges conciliate sacros.

Pilea, Crux, uestis, rubicantia singula amoris,

Et monumenta sacra singula pacis habent.

Vos teneras Regum suauis qui pascitis aures

Suadela, & gratos funditis ore sonos,

Eloquio & Cicerona grauem, & Demosthenis ora,

Rhetorica & lepidos uincitis arte uiros,

Flectitis & quocumque placet dalcidine uerbi,

Dura licet Regum, ferrea corda licet,

Tendite nunc neruos, facundas soluite buccas,

Ad pacem procerum flectite corda piam.

Pellite Lerneam procul unâ ab ouilibus hydran,

Monstraque de cunctis hinc quoque nata locis.

Officia p
stor, Esa 34

Ad Card
nales.

ad Orator.

Cre

Credite, non habuit Argiua nata palude
Tot capita Herculeis hydra perusta rogi,
Bellua quot Saxo Lutherus, bellua duris
Cotibus, & duro saxea nata solo.

Apoc. 13

Hanc reor esse, sacer quam Pathmo uiderat olim
Discipulus domino charior ille suo.

En iterum peperit Celsos Lutherus atroces,
Ipse Valentinos progenuitque novos.

Symmachus en prodit Marcion & impius, ille
Confossus telis Tertuliane tuus.

Hos Acherontæis traxit Lutherus ab undis,
Quandoquidem illorum dogmata falsa docet.

Quid referam hæreticos? multos Lutherus alumnos
Illis peiores impietate dedit.

Multa quidem quæ nunc negat hæc generatio praua
Credebant præsci firmiter hæretici.

Epenthesis

Oecollam-

padius, pro

Oecolamp.

Ideo dicit

hæreticus

Symbolista

Vis'ne fidem dictis faciam? Sceleratior ipsis
Oecollampadius monstrat, & ista probat.

Nanque negat Christum panis sub imagine uerum,
Symbolon & solum corporis esse refert,

Dux prius erroris tam fœdi Zuuinglius illi
Exitit, in Stygias præcipitatus aquas.

Oecolam-

padius

Zuuinglius errorem hunc tetro reuocauit ab Orco,
Quem Lampas scriptis sparsit ubique suis.

Dicite uos manes Zuuingli, dic affecla Zuuingli,
Quisquis es, obiectis fac satis, oro, meis.

Dicite uos manes, atrum qui habitatis Auernum,
Oecollampadii, dicite quaeso mihi:

Si nihil est præter signum, sacra hostia: quam nos
Summus è manibus Mysta sacrate tuis,

Obsecro quur Paulus indignè hanc dicit edentes,
 Corporis & Christi sanguinis esse reos?
 Quisquis enim reus est, cuius reus extat, oportet
 Sit prius, aut nequeat illius esse reus.
 Si nihil est præter signum, quur præcipit idem,
 Ut sumpturus eam se bene quisque probet?
 Si nihil est præter signum, dic iudice Paulo,
 Iudicium sumit quur sibi quisque malus?
 Propterea quòd non domini diiudicat ille
 Corpus, ait Paulus. Quid precor ista uolunt?
 Nemo quidem, quod non uerè est, diiudicat: ergo
 Est domini in sacro hoc corpus ubique cibo.
 Quòd male sumentes, multi infirmi, inualidique
 Estin, ait Paulus. Quaeso quid ista uolunt?
 An tanti est signum, cui non respondeat ulla
 Res? quòd ob hoc hominè tanta pericla manent?
 Sanè aliud longè est maius, panisque, calixque
 Ille sacer, Christus est in utroque Deus.
 Hoc satis est Pauli uerbis liquidumque & apertum,
 Hoc satis est certum, lucidiusque patet.
 Usques adeo ut mirer, quinam quidam Coryphæus
 Sacrilegi sonet hæc impia uota sonis:
 O utinam expressisset (ait) scribendo Synaxin
 Clarius hanc uerbis Paulus & ipse suis.
 Verba quidem Pauli sat sunt illustra, si quis
 Sedulus expendat, singula uerba notet.
 Spiritus & satis est sanctus manifesta locutus
 Per Paulum, nostræ quæque salutis erunt.
 Non dubito Pauli uerba accepisse Corinthos,
 Corpore de Christi, sanguine deque sacro.

I. Corin. ix
 Cōfutatō
 varia heres/
 sīs Oecolā,
 de Euchar.

I. Corin. ii.

Impiū votū

Reproba/
 tio voti im/
 piū sumt,

Est igitur magni magna impietas Coryphææ
Hoc cupere, ut Paulus lucidiora ferat.

Cōparatio. Hoc etenim tale est, quasi claro lumine Soli
Optaris radios lucis inesse novos.

Sed satis hæc. Nunc Christe faue, mihi suggerere uerba
Grata tibi, hæreticos sternere daque feros.

Prodeat huc Carolstadius, qui plenus Erynne
Nil agere arbitrium, ni mala sola, crepat.

In lib. suo Prodeat, arbitrium qui pernegat omne Melanchthon;
de lib. arb. Et docet authorem cogere cuncta Deum.

Repetitio. Hæreticus perstās prorsus negat omne Melanchthon;
Et docet authorem cogere cuncta Deum.

Prodeat huc Pomeranus, Lambertus, Ionas,
Si quid habent dicant pectore monstra salis.

Arbitrio si nil facimus, si cogimur ipso
Impulsore Deo fas agere atque nefas:

Affertio Quomodo constabunt diuina hæc uerba, theatro
lib. arb. Spiritus è celso quæ dedit ore sacro?

Eccl. 3 1.

Nempe hæc: Transgredier potuit, non est tamen ipse
Transgressus: potuit, noluit ipse malum.

Quomodo uel Pauli uerissima uerba probantur,
Nos adiutores qui docet esse Dei?

Scilicet hæc pugnant, seque illidentia sunt hæc,
A Domino impelli, iuris & esse sui:

Scilicet hæc pugnant secum nimis ex diametro,
Esse adiutores, nosque iuuare nihil.

Arbitrium nullum si nobis, quomodo nostram
Addimus hanc operam, subueniente Deo?

At iuuat hæreticos sic insanire proteruos,
Impunè ut ualeant uiuere, quando libet:

Vt sua cuncta simul uerba & sua facta putentur,
Seu fas siue nefas, facta uolente Deo.

Scilicet ut nulla uiuant sub lege rebelles,
Spargere & errores fas sit ubique nouos.

Quæ foret impietas hac maior, uel fuit unquam?
Quàm mala quæ patrat, plectere & illa, Deumè

Qur Deus instituit leges, quas soluere cogat?
Qur dedit has leges, quas uiolare uolet?

Qur Barathri pœnas scelerosis irrogat author,
Si ad scelera impellat hos stimuletque Deus?

Quæ foret hæc rabies? sed quæ uesana tandem,
Sic Dominum leges contemnerare suas?

Si cogente Deo committimus omnia iniquè,
Qur nos, non potius se, ferit ergo Deus?

An gladium cædes, si quenquam læseris illo?
An potius plectes teque tuumque scelus?

Dicis: in orbe malum non est, quod non Deus egit,
Scimus enim, uates protulit ista Dei.

At nequit esse mali culpæ Deus author in æuum,
Sed pœnæ: improprie hoc dicitur esse malum.

Rite malum pœnæ dices æquumque bonumque
Iustitiæ, ferit hoc crimina nostra Deus.

Esse malum geminum, culpæ pœnæque, fatentur
Non modo qui nostris exiliere scholis,

Verum etiam magnus ueterum dux dia loquentum
Tertuliane doces, fusius illa probans.

Pœna malum non est proprie, quamuis putet ille
Qui patitur, iustum est iustitiæque bonum.

Sic homicida malum pœnam, dum plectitur, ipsam
Esse putat, quum sit iustitiæ illa bonum.

Oblectio

Amos. 36

Dilutio.

Tertull.
aduersus
Marcionè
lib. 2.

Nempe mali culpæ nunquam factor Deus, isthuc
Nec patitur bonitas, fert pietasque Dei.

Ergo malum culpæ facimus nos, arbitrioque
Hoc Deus in nobis liberè inesse sinit.

E regione boni quicquid facimus, Deus author
Illius est, sequimur nos stimulante Deo.

August. in
sententijs. Ipse coronat opus proprium in nobis, tribuitque,
Non sibi, sed nobis præmia cuncta Deus.

Hactenus hæc. fateor sunt id genus impia plura
Dogmata, sacriloquis falsa probata uiriu.

At parui nequeunt numeri comprehendere tantam
Illuuiem, angusta claudere lege negant.

Adde quòd inueniant semper noua & impia, semper
Error & errorem gignat, alatque nouum.

Cõparatio Non secus ac quondam Lernæ crudelis Echidna
Pro capite ablato protulit atra duo.

Quare opus est Irenæi, & Tertulianis,

Qui ingulent scriptis tam fera monstra suis.

Nunc opus est Iustino, opus est Prudentio, ut isthæc
Portenta expugnent, quò magis fulta fides.

Ad episc. Vos igitur bifida redimiti tempora mitra,

Clara quibus uigil hic nomina cura dedit,

Vos penes esse solet motos componere fluctus,

Ad placidos Petri ducite uela sinus.

Reddite pacatum disscissum litibus orbem,

Quò bene concordēs spiritus unus alat.

Prouer. 3. Vos Domini uerbo, Clypeo sperantibus in se,
Et fidei Galea uos redimite sacra.

Hebræ. 4. Sermo Dei uiuus gladio penetrantior omni est,
Hoc fidei pestes ense ferite feras.

Vosque Dei uerbo (gladius qui flammis almi)	Ephe. 6.
A caulis rapidos pellite prorsus apros.	
Quinetiam uigila Caesar ter maxime, Iberos	Apostroph.
Protege, ne scabies lædat & ista tuos.	ad Cæsarem
Morbida nanque solet bene sanas lædere caulas	
Agna, & syncerum commaculare gregem.	
Tu pariter uigila fidei Rex inclyte uindex,	Ad regem
Littora nunc crebro milite cinge tua.	Angliæ
Nunc tua res agitur, paries quum proximus ardet,	
Hostis habet patriæ limina prima tuæ.	Ad regem
Tu modo qui Gallas latè moderaris habenas,	Galliæ.
Fimibus has pestes Rex agè pelle tuas.	
Vos reliqui Regesque Ducesque obsistite fortes,	Ad reges ac
Nomina quos Christo uestra dedisse iuuat.	duces relictos
Vellere nunc uestras cuperem quoque Saxones aures,	quos.
Ast operam stultè perdere nolo meam.	
Quandoquidem hunc alitis Lutherum, qui malè tan	
Vos simul exitio perdet ubique malo. (dem	
Quæ Laruæ? quæ Intemperie? quæ impellit Erynnis?	
Serpentem in uestro uos refouere sinu?	Adagium.
Obsecro quid colubrum, qui uestro funera regno	
Inferet, in patriis pascitis usque focis?	
Perderet ò solos si uos truculentior anguis,	
Inficeret nostras nec ferus ille plagas.	
Nunc ueluti cancer morbus per climata serpit	
Omnia, nec tutum linquit in orbe locum.	
Fama satis constans, uestra indulgentia in omnes	
Sparsam Germanos hanc procul esse luem.	
Vsque adeo ut sumptis armis fera bella mouerent	
Principibus propria non sine strage suis.	

Vos oculos tandem mentis referate, timete

Vltricem in superis sedibus esse manum.

Cæsar enim quauis uos fert, uestrumq; prophetam,

Et patiens cælo mussitat ipse Deus,

Aug. lib. de
libero arbi.

Nil tamen infandi sceleris remanebit inultum,

Premia sunt rectis, ultio seua malis.

Val. Max.

Nec mora uos fallat, sera est uindicta timenda:

Nam dilata diu seuior esse solet.

Vos nisi poeniteat, nigro Rhadamanthus in Orco

Arbitrio & Minos seruat uterque suo.

Tollite de medio, populantem auferte leonem,

O proceres, Domini uastat ouile Dei.

Obiectio
hereticorū
Ezech. 18

Dicitis hic: Dominus peccantis funera non uult,

Sed mage conuersus crimine purus agat.

Paulus ait: Deus est testis, uos quomodo ad unum

Visceribus Christi iugiter esse uelim,

Philipp. I.

Vt magis exundet uestra hæc dilectio, in omni

Cognitione Dei, nocte dieque precor:

Vt potiora probetis item concorditer omnes,

Inque diem Christi pax sit ubique Dei.

Ecce igitur, quanto te Paulus sanctius optat,

Orator quanto te magis ille pius.

Ergo magis precibus Deus exorandus, ut illi

Dilutio

Det misero mentem protinus ipse suam.

Audio, & hoc suadet pietas, succurrere lapsis,

Et ueniam à superis sæpe rogare, reis.

Sed quibus est animus tractabilis ad meliora

Consilia, & monitis flexilis usque piis.

At modo Lutheri est res conclamata proterui,

Deuia nanque sacro nunc grege aberrat ouis.

Et

Et ueluti membrum est uiuenti à corpore sectum,
 Quod neque sanguis alit, uenaque nulla fouet.
 Non etenim membrum Christi est, nec spiritus ipsum Aug. 11. q. ca. 3. Nihil.
 Ille Dei uegetat, sed tenet ille Sathan:
 Sancta suis scelus hoc preculis Ecclesia priuat, Aug. 11. q. 3. ca. Ois Chr.
 Atque Sacramentis priuat ubique suis.
 Nec recipi hospitio, nec Salue dicier ipsi, I. Ioan. x.
 Nec comedi tali cum nebulone potest.
 Dum nimis offensus Cataclysmo offunderet orbem, Geni. 7.
 Sic hominum plectens crimina fœda Deus.
 Quisquis erat, Noe extra arcam quã struxerat ipsam
 Obrutus insanus manserat ille uadis.
 Sic modo Lutherus extra hanc Ecclesiæ & arcam
 Hæresis in tenebris uoluitur, atque iacet.
 Præsulis horrendo concussus fulmine summi,
 Fulmine, quod Graia uoce Anathema uocant, Fulm. i. Anathemate Leonis Pa. X. I. Cor. 5
 Spiritus ut saluus fiat. Nibili tamen ille,
 Pontificem ridens, hoc Anathema facit.
 Sed nimium prauè. Nam seu sententia talis II. q. 3. ca. Nemo.
 Iusta uel iniusta est, usque timenda uenit.
 Barbarus hanc quondam Rex Desyderius ille Bap. Fulgus lib. 1. de relig. cultu.
 Longobardorum ualdius extimuit.
 Romulæ postquam ditionis ceperat urbes
 Multas, ac Romam uellet inire sacram.
 Limina se Petri uoto simulauit adire
 Velle, sed hos præsul sensit in hoste dolos. Is p̄sul erat Adria. PP. I. Teste Fulgoso, vt supra.
 Atque prius templis reseratis, urbe ad aperta,
 Nunciat hæc Regi uerba tremenda fero.
 Ne ueniat propius sub pœna Anathematis urbem:
 Nec mora, mox retro milite uerso abiit.

En tumidum & sœuum Regem, quem nulla mouebant
Arma, minax terret uox Anathema, ferit.

Quanto igitur Monachum non uox Anathema, sed
Poena, magis debet discruciare ferox? (ipse)

Sed Monacho nulla est Lutbero uena paterni
Testiculi, nulla in pectore mica salis.

Correctio
Rhetorica.

At quid ego Monachi Lutherum nomine dignor?
Cui procul abiecta est nigra cuculla nigro?

Rupta pudicitia cui zona, & uincta pudori,
Irrita qui fecit uota, fidemque suam.

Sacra Dionæe matri fert, Hyppolitumque
Odit, amat Numen fœde Priape tuum.

Iro etiam spreto Plutum amplexatur, & omne
Abiicit à sese Christi hominumque iugum.

Non igitur Monachus, sed Apostata & Antichristi
Præco, Lutherus iure uocandus adest.

Leo. PP. X O quoties uoluit Leo Maximus ille sacerdos
Lætior in caulas hunc reuocare suas:

Math. 24. Haud secus ac pullos tepidis gallina sub alis
Congregat, ac foetus congregat illa suos.

Sed negat, ac perstat dura ceruice rebellis,
Erigit in sanctos cornua dura patres.

ad Tit. 4. Hereticum bis commonitum uitare iubemur,
Iudicio euersus nam manet ille suo.

Hiere. 14. Irrita pro populo Iudæe ne fundito uota,
Ut bona de manibus impetret ulla meū.

Quum sua ieiuni fudere precamina, nulla
Suscipiam, aut aris dona sacrata meū.

Sed gladio feriam, consumam peste, & acerba
Quod reliquum superest, conteret omne fames.

Sic

- Sic Deus, & subita fatur sic percitus ira
 Hieremia, & tristes intonat ore minas:
 Ante meam sistent faciem Moses Samuelque,
 Me' precibus quanuis pulset uterque suis,
 Nil tamen efficient: populum non diligit istum
 Mens mea, sed celer hunc eüce, pelle foras.
 Si nihil ergo iuuant ieiunia, uota, precesque,
 Indurata quibus mens animusque manet:
 Numina Luthero precibus quis flectere curet?
 Durior est sicco qui (mibi crede) rubo.
 Quare oculis Domini quæ recta ac iusta uidentur,
 Hac faciat monstro sit mors nulla fero:
 Aut quoniam proprium misereri ac parcere semper
 Est Domino, parcat commiserando reo:
 Aut quoniam suauis cunctis, miseratio multa
 Illius excellit cuncta opera ipsa sua,
 Lumina collustret diuino lumine cæci,
 Ad frugem ut redeat sæpe dolendo bonam.
 Aut quod ait Psalter & regius ille prophetes,
 Viuus ad infernos decidat ipse lacus:
 Aut ueniat laqueus, quem non cognouerat, illi:
 Aut se compedibus uinciat ipse suis.
 Ne sua per sanos posthac contagia ledat,
 Disperat, Christi grex modo saluus erat.
 Non potuit gratam David rex cernere pacem,
 Absalon extinctus ni foret ille suus.
 Sic nisi Tartareus Lutherus corruat anguis,
 Non poterit foedus mundus habere suum.
 Quatenus id licuit, uoluisset uiuere natum
 Rex bonus, ut nato parceret ipse suo.

Hiere. 15

Psal. 144

Pfal. 30

Pfal. 34.

2. Reg. 18.

2. Reg. 18.

Quæ

Aug. i Epfa
ad Bonifa
cium Cor
mitem.

Quatenus & fas est, pia uult Ecclesia alumnos
Viuerē, & in gremio quenque fouere suo.
Absalon ut cecidit, fleuit pater: attamen idem
Leniit & gemitus pace monente, graues.
Siclicet amissam fleat alma Ecclesia prolem,
Mœstitiam saluis pluribus ipsa leuat.

Hieronym. Quæ precor hæc bonitas? quænam clementia? solt.

Parcere, sed reliquos præcipitare uiros?

Exhortatio
ad reges ut
custodes se
noscant po
tius q̄ dños
pp̄i Christ.

Noscite uos Reges custodes noscite rerum,
Non dominos solum, sed magis esse patres.
Vos quoque pastores, uos seruos esse fideles
Credite, ut alterius floreat alter ope.
Sicut honor Regis, populi sudore coruscat,
Sic populi à summo Principe grata salus.
Principis est æquas populo præscribere leges,
Et populi, Regis iussa tenere sui.

Allusio ad
illud Flacci
Ode. 15.
Custode
rerum.

Cæsare dum uigili rerum custode maneret,
Publica Romanæ res bene tuta togæ:
Tunc procul ira abiit, sæuos quæ fabricat enses,
Tum furor Ausoniis exiit omnis agris.
Nec Getha, nec Seres, nec Persæ perfida plebes,
Imperio Roma tunc nocuere tuo.
Sic uigiles nobis si uos præstabitis Argos,
Et populi uobis cura salutis erit,
Si bene pascendi, potior quàm Regna parandi
Ardor, & imperii non sitis ulla noui:
Non dubium, toto fugiet discordia mundo,
Barbarus & nostros deseret hostis agros.
Aurea Saturni remeabunt sæcla, Bisfrontis
Perpetuum stabunt ostia clausa Dei.

Omnia florebut, quæ iam collapsa resurgent,
 Agger & exiguus, summus olympus erit.
 Crescere res paruas Amor & Concordia donant. Sallust. in
 Dissidiis magnæ res quoque sæpe labant. Jugurth. &
 Vos stabili Reges nunc fœdere iungite dextras, Iliad. v. 274
 Et fidei causam suscipitote piam.
 Hostis adest geminus, fidei uiolator uterque:
 illinc Lutherus, hinc male Turca furit.
 Hos, nisi concordés, geminos arcebitis hostes,
 Ne domini sacrum glubat uterque gregem,
 Actum de populo Christi, magis impius olim
 Quàm Getha, quàm Turca, quàm Recutitus erit.
 Quis scit an hæc patimur meriti grauiora? ego certè
 Hæc metuo nostrum commeruisse scelus:
 Alter in alterius dum uiscera stringimus enses,
 Offensus patitur forsitan ista Deus.
 Quis Domini sensum nouit? Quis consulit illi? Rom. II.
 Iudicia ipsa Dei, plurima Abyssus erit. Psal. 35.
 Ergo timete Deum fraterna offendere cæde,
 Et stabilite nouæ fœdera amicitiaë.
 Quandoquidem nisi conuersi, strictum uibrat ensem, Psal. 6
 Et parat ah arcum iam Deus ipse suum.
 Os Domini loquitur: Si me irritare malignè Esaiç. I
 Pergitis, hic gladius quenque uorabit atrox. Deuter. 32.
 Rursus ait, gladius uos deuasabit, & intus
 Disperdet iuuenem cum sene ubique paupor.
 Vltor enim scelerum gladius. Sic maximus Iob: Iob. 19
 Plurima qui patiens dura, & acerba, tulit.
 Quare agedum fidus pactis ista Liliger æquis,
 Pollicitis firmam Rex bonæ iunget fidem.

- Adhortatio
Christiana
ad Gallum. Si male persuasus Turcis hærendo nephandis,
Hactenus errasti, ad mentem animumque redi.
Eia precare Deum, proceres, cum plebe senatus
Orent, concordi Gallia uoce roget.
- Pfal. 12. Vt Christus tibi nunc oculos illuminet, ut non
Dormiat in morte, corque animusque tuus.
Ne tuus hoc iactans aliquando inimicus, ego nunc
Præualui aduersus (plaudite) dicat eum.
- Marci, 10 Si secus ipse uiam sedisti lumine cassus,
Christus adhuc transit, uoce morare pium.
Cernere quò tibi det, quid rectum, fasque, nefasque.
Vtere consilio tandem aliquando bono.
In Christos Partho qui tela Sydonia cornu
Torsisti, in Turcas uertito ferra feros.
Lilia iunge Aquilæ, Regni conuertito robur
Omne tui in Parthos, Cares, & Armenios.
Sic tibi placabis Christum, sic Cæsaris iram,
Sic tuus amissus (crede) redibit honos,
Deque tuo Cæsar paulum concedito iure,
Sic erit æternus conciliatus amor.
- Exhortatio
item pia &
Christiana
ad Cæsarem
Tull. i Off. Non modo magnificum, paulum decedere iure,
Sæpius at multum commoditatis habet.
Officiis hostem sibi deuincire, decorum est,
Pectoris ingenui, magnanimique uiri.
Rom. 12
Prou. 25. Hoc etenim faciens, carbones ignis adures
Tu super hostile concumulando caput.
Hoc est, rancores ueteres extinguere, amorem
Inflammarè, (modo cor sit in hoste) potes.
Quòd si forte tuus dura sit mente inimicus,
Qualis Dauidi perfidus ille Saul:

Qualis & Esau hirsutus leuissimo Iacob,
 Ipse tibi reddet præmia larga Deus.
 Vince bono bone, unce malum, mala reddito nulla,
 Sed tibi subiectas uindica ab hoste plagas.
 Ne rogo bella geras, nisi primum læsus ab hoste,
 Sic uindex, nunquam belligerator eris.
 Arma tibi placeant & prælia pacis amore,
 Ut tranquillus agas belligerare iuuet.
 Quæ fuerant Christi quondam cultoribus, illa
 Assere regna tibi, sunt ea iure tua.
 Ut spoliavit enim Ægyptum Iudæus iniquam,
 Perfidie gentem sic spoliare licet.
 At reliquis, postquam tua sub iuga miseris, esto
 Mitis, & indignis te quoque digna dato.
 Quæ neque promeriti, confer bona: quæque merentur
 Ne mala mox referas, multa remitte reis.
 Quò magis hoc præstas, hoc es uicinior illi
 Qui miseris natum misit ad ima suum.
 Propter enim nimium quo nos dilexit amorem,
 Quem genuit nobis hostibus ipse dedit.
 O bonitas à summa Dei, qua corda fatiscunt,
 Linguaque muta silet, mens hebetata iacet.
 Maxime ter Cæsar pacem complectere sanctam,
 Hanc tibi uel regno perge parare tuo.
 Sanguine nam proprio nobis & morte reliquit
 Hanc testamentum Christus in orbe sacrum.
 Hanc rediens post fata, suis donauit amicis,
 Pax mea sit uobis, pax mea semper ait.
 Protinus ut pretium, quo pax sibi pars doceret,
 Corporis ostendit stigmata quina sui.

Genesis 27.
 Prouer. 25
 Rom. 12.

Exemplo ve-
 terū Romæ
 nob. q. cōsue-
 uere nō nisi
 lacessiti bel-
 lū inferre ait
 Bapt. Fulg.
 lib. 2. de pris-
 cis instit.
 Hoc est,
 sedeat hoc
 cordi q. ait
 Maro: Par-
 cere subie-
 ctis, & de-
 bell. &c.
 Exodi. 12.

Ephe. 2.
 Rom. 5.

Ioan. 14.
 Ioan. 20

- Ioan. 29 Imperat hanc Christus coeli terræque Monarcha;
 Quando iubet fratrem quenque adamare suum.
- Ioan. 27 Hanc, moriturus in hunc morem patrem rogat almū,
 Ut sumus hic unum nos duo, summe Deus:
 Sic stabili quicunque fide in me credere curant;
 Hic maneant unum, fœdere, amore, fide.
- Pfal. 33. Regius hæc Psaltes: Si quis uitamque, diesque
 Si quis, ait, cupiat semper habere bonos,
 Ille sacram inquirat pacem, studioque sequatur:
 Ille malum fugiat: optima semper agat.
 Quis uiolare igitur uolet hanc, uel propter honores?
 Scindere uel fluxas hanc male propter opes?
 O ego si possem tali testudine uestros
 Demulsisse animos, & domuisse feros,
 Quali cœruleas Barathri placauerat iras
 Orpheus, Eurydicen dum petit ille suam:
 Amphion quali uastissima saxa mouebat,
 Thebanae quando conditor urbis erat?
 Non ego desinere totis contendere neruis,
 Vos suauis placidos conciliare Chely.
 Si mihi Smyrnaei foret aurea uena poetæ,
 Eloquii uires si Maro magne tui:
 Si mihi Calliope, Clio, Cliusque sorores,
 Et sacer Aonijs uellet adesse chorus:
 Atque suo præsens facundo pectine Maius
 Annueret uotis filius ille meus:
 Pythius aut facilis uenæ largitor Apollo
 Plectra mihi & resonam si daret ille lyram,
 Quin potius si Christus opem mihi uerus Apollo,
 Veraque Calliope Christipara ipsa suam.

Correctio
 Rhetorica.

Corriperem uestras bella ad Mauortia mentes,
Horrisona canerem Classica sæpe tuba:
Quò geminos fidei toto molimine in hostes
Pectoris exereret robora quisque sui.
Sed satis ò Reges sæuitum in uiscera fratrum,
Iam satis, heu bellis omnia plena feris.
Nunc Ticini cæso cumulantur milite fossæ,
Ausonia obscæno sanguine tota madet.
Nunc satis est rigido quondam Regina capistro
Cæsarea satis est Roma subacta manu.
Igne, fame, gladiis, & peste, & sanguine multo,
Roma satis multis est cruciata malis.
Tristis enim nostras resonat querimonia ad aures,
Et gemitus fundit Martia Roma graues.
Terra cadaueribus, quæ uix modo condita, operta est,
Itala & humano sanguine terra rubet.
Haud reor effusas Cannis tot sanguinis undas,
Annibal in Latios dum ruit ipse uiros.
Nec Lybiæ quando generosus Scipio campos
Occupat, ut Romam uindictet hoste suam.
Nec Troiam tanto madefactam sanguine, quando
Argolicis Phrygii succubuerunt uiri,
Iam spolia, & cædes, sæuique incendia Rossi
Martini, heu lachrymans terra Brabanta dolet.
Diues opum quondam Lucenburgensia tellus,
Se modo uastatam Gallico ab hoste gemit.
Iamque bis in lustro, spoliata Artesia mcerens
Prædones Gallos, carnificesque tulit.
Sarmata cum quibus est scelerato fœdere iunctus,
Cum quibus adiuncti turba cruenta Geta.

à Borbonij
capta.

Qui

Qui simul ambustis domibus, templisque sacratis;
Maëtarunt matrem cum puero atque senem.
Pluto crematurus uicina suburbia Auerni,
Imploret Gallum, mox leuis ille iuuat.
Annonia heu passa est gladios, tormenta, fauillas;
Gallorum, canibus dilacerata feris.

Sincope in
Amersford.

Tu spoliū Rossi Martini Amsterdā, robur
Hollandis, dira proditione iaces.

Hæc neque contentus, paucis post latro diebus
Eindhoviam expilat milite trilitero.

Mart. Ross.

Hinc uariis pagis incendia dira minatur;
Ære redemissent ni sua ruricolæ.

Bis Falcemburgi eiusdem sensere rapinas,
Qui meruit poenas corpore ferre graues.

Antuerpiæ
ac Louani,
obsidium.

Milite te denso præclara Antuerpia Rossus
Teque Louaniacam cinxerat ille Scholam;
Diuitiis inhians uestris, hinc seuior hostis
Sanguinis hinc uestri tam sitibundus erat.

Cōparatio

Ceu lupus humano gustato sanguine, pasta
Carne uorando homines se satiare cupit.
At male conatus successit uterque Tyranno;
Fœdè etenim pulso milite pulsus abit.

Psal. 76.

Væ uobis tandem cum proditionibus. Ecce
Cæsar adest, scelerum strenuus ultor erit.
Et modo (sic etenim dextræ mutatio celsi)

Apud Par
piniam

Reddita ab Hispana est talio digna manu.
Cæsa iacent procerum sine nomine corpora passim
Gallorum, Gallus miles ubique iacet.
Oppida Gheldrorum, patriæ quoque Iuliacensis;
Cæsareo iam sunt subdita cuncta iugo.

Ergo igitur Reges, hæc bella domestica cedant,
 Pro fidei castris surgite, state, sacra.
 Turca furens fremit hinc, frêdet Lutherus & illinc:
 Efferus hic armis, efferus ille dolis.
 Harpyas superant, & apros, superantque leones,
 Monstra quoque Herculeæ quæ cecidere manu.
 O properate uiri, coniunctis uiribus unâ,
 Obfirmate animos ad noua bella nouos.
 Pectore Achillæo hic opus est, ualidiisque lacertis,
 Qualibus Ænea Turnus ab hoste ruit.
 Sternite & in proprio hæc duo uoluite môstra cruore,
 Strauie ut Enceladum Iuppiter ipse ferum.
 Interea precibus cœlum pulsabimus altum,
 Mutus quò uobis pectora iungat amor.
 Dirigat & uestros cœlesti lumine gressus
 Christus, & in rectam monstrat mire uiam:
 Quò simul & recti uestigia uestra sequamur:
 Nanque suos sequitur nescia turba duces.
 Sunt oculi reges, populus quibus ambulat: ergo
 Si cæci reges, plebs quoque cæca ruit.
 Seu bonus, & prudens sit rex, seu publica pestis,
 Seu Phalaris, Brutus; Scipio, siue Cato:
 Semper erit populi Typus, atque Idæa sequacis.
 Regis ad exemplum nam rude uulgus agit.
 Quorsum igitur? reges probris onerare malignis,
 Quos precibus lapsos par releuare piis?
 Obsecro Paulus ait, fieri pia uota precantum
 Pro populo, & summus regibus atque sacris,
 Ut tranquilla simul uiuamus tempora, Christo
 Sic placitum, cunctos qui cupit esse suos.

Metonymia
contnens, p
contento.

Claudianus
Cõponitur
orbis regis
ad exemplũ

Parecbalis
.i. digressio

Sententia.

Timo. 2.

1. Timot. 2.

Sunt mage grata deo pro rege precamina, quanto

Gerf. in ser.
de concilio
Cōstantienſi

Pendeat à regis noſtra ſalute, ſalus,

Nempe uouere caput diris, miſereſcere cuius.

Eſt opus, exitio eſt culpa pianda malo

Hæc celebris Gerſon, reſponſis credito Phœbi,

Vera, Sybillinis uerſibus eſſe magis.

Allegoria

At mea ſulcauiſſatis ampla per æquora cymba,

Vertimus ad portum Carbaſa noſtra ſuum.

Regreſſio

Macti animo, geminū referetis ab hoſte triumphum,

Ocyus in rabidos fundite tela canes.

Spes mitrite bonas, erit hæc uictoria ueſtra:

Parte quidem à ueſtra credite Chriſtus erit.

Ille ſuam uindex cauſam tutabitur, ille

Militat hic quiſquis, hoc duce, uictor erit.

Metonym.

Nos uotis facilem (ſpes eſt) reddemus olympum:

Quandoquidem prono flectitur ore deus.

Ferrum Adamanta trahit, trahimus quoq; numina uo

Procliuem faciunt & pia corda deum. (tis)

Uſque adeo ualida eſt uiuax oratio, coelum

Ut penetret, ſuperos peruolet atque polos.

Exodi. xv.

Nonne ſacer tenſis Moſes ad ſydera palmis,

Nonne dedit populis ampla trophæa ſuis?

Exodi. xvii

Nonne Philiftæos Samuel præce fuderat hoſtes?

dedit. i. fe

Quod nequirit gladius, uir dedit ore pius.

cit. ſic Boet.

Nonne alienigenas Ionathas orando cohortes

Stabilisq;

Vicit, & hoſtiles perdidit ore manus?

manes da

Nonne Philiftæum tam uaſta mole Gigantem

bis cūcta

Fundula Dauidi cum præce ſtrauit humi?

moueri

I. Regū. 17

Ezechiam tibi quid referam? Sed nonne feroces

4 Reg. 19

Subdidit hic hoſtes ſupplice uoce ſuos?

Nunc igitur tandem firmate ò pectora reges,

Et fidei clypeo uos operite sacro.

Quò bene possitis flammantia pellere tela,

Hostis & insidias non trepidare graues.

Omnigenis suffulti armis, consurgite in hostes.

Surgite, & ex toto pectore torpor eat.

Nec gelidus circum maneat præcordia sanguis,

Bulliat in uenis sed cruor ipse suis.

Surgite, mox aderit Christus, uexilla triumphi

Ipsè feret, rubeam sanguine ubique crucem.

In trepidi ferrum manibus comprehendite ferrum,

Nosq̃ue precum ualida subueniemus ope.

Eia igitur uibrate enses, duo monstra ferite:

Christus adest, uester ecce triumphus erit.

Irruite ò pariter, magnis concurrite & ausis:

Vicerit hic, quisquis fortiter ausus erit.

Finis, Gloria Deo uiuenti in sæcula. Amen.

Ornatifs. viro M. Io. Lang. Domino Belli

loci, Sacratifs. Cæs. & Cathol. Maiest.

Carolo V. à Secretis. Liuin. Cru. S.

Miseram uir ornatissime Mecœnas huma-
niss. Langi, æstate superiore rusticus
ego sacerdos indoctus & miser, rusticū
indoctū & miserū carmen meū, striden-
ti stipula in triuiis lusum dispersumq̃;

Paraclesim meā, ad Potētatus Christianos contra Tur-

cam ac Lutherū atq; illius asseclas. Miserā in quā Lou-

niū, ad uenerādos Theologos Iacobum Latom., Petrū

Curtiū, & Ioan. Hassel. uiros quidē celeberr. ut exa-

ctè accurateq; ipsum expenderēt, suiq; iudiciū in truti-

na singuli ad amissim & pensiculatè castigarèt. Ee
ut sunt humaniss. & propensiss. in omnes uiri, lubètes
ac sedulo fidelè quisq; dederunt nobis operam: atq; ut
emitterè in uulgus me illi & monuerūt & ammarūt.
Prius carmè (scripsi. n. Parænesin, & carmen uotiuū)
M. N. Doctori Latomo dicauimus, ut pote castigatori
suo primario: posterius uerò tibi prolixissimè de me
merito duximus assignandū. Quando aliud equidè nō
habeo, quo tua in me tam herculè cumulata officia ex
parte saltem repensem, q̄ chartaceam supellectilem.
Hilari igitur fronte & placido uultu quæso suscipito
quale quale tandè fuerit hoc nostrum carmè elegū,
ut sit grati in te animi nostri specimen, atq; illibata
inter nos amicitia symbolon, Mnemosynonq; sempi-
ternū. Fateor dignior es, imò dignissimus cultiori Ca-
mcena, & poëmate longè tornatiore: & studuissem
utiq; uenustiore Minerua exarare, ac limatius sub au-
ras ædere hoc nostrum Elegidion, at duo Mehercules
quò minus id fieret, obstitère: Nempe rei sacræ diffi-
cultas, quæ calamistrari & ornari negabat, contenta
doceri: Et frequens ægotatio mea, studiis uehementè
inimica, & lethæam sæpe præclaris etiā ingeniis in-
gerens obliuionè. E quidem ut quod res est fatear, præ-
ter grauissimum morbum quo bimestri ferè spatio (eo
scilicet tempore quo fluxus ille dysentericus longè la-
teq; adeò grassabatur, ac Phalaridè quendam agere
ubique) laborabā: etiā duobus abhinc annis terq; qua-
terq; lecto decubui ægotus maximè, ad Medicorum
ferè desperationè. Sumq; etiamnū in hoc mundi uale-
tudinario atq; ergastulo, ac carnisficia quotidie uale

tūdine nō satīs cōmoda, animoq; uariis languorū nubī
 bus obducto, adeo ut Poēmatiō pangere, imō uerō uix
 carmen suis pedib. & mensuris stringere ualeā. Neq;
 abs re profectō, uam ut ille canit: Carmina proueni-
 unt animo deductā sereno. Non sum equidē mi Langi
 qualis eram: nō sum qui fuerā. Perit pars maxima no-
 stri. hoc quoq; quod superest, languor & horror ha-
 bet. Nimirū iam Stentoreis clamorib. ad rauim 34. uni-
 uersos annos docēdo luuentutē cerebrū mihi cōminu-
 tum, penēq; exhaustū est: totūq; hoc nostrū corpusculū
 quod uariū morbi & labores exercuere, prorsusq; gym-
 nasiū fecere (dū nocte dieq; per aspera & plana, per
 montes ac colles ultro citroq; cursito ad solādas Chri-
 sti ouiculas) penitus confectū est, ut iam omnino quod
 ad pastoreā functionē attinet, Rude donādu sim: pe-
 dū meū, pera et fistula, fundula, & organa nostra sint
 in salicib. suspendēda. itaq; decretū mihi est ad Metro-
 polim Flandriæ Gandauū, ad affines meos me cōferre,
 respirādi refocillādiq; animi gratia. Atq; uereor, ut
 nē Pema illa Homericā multorum cōiū coniux, futurā
 quoq; mihi sit uxor, quæ me premat duris in reb⁹ ege-
 state. Neq; n. pensūcula annua 8 aut 9 lb. gr. quā sa-
 cerdotiū meū mihi suppeditare queat, uictū sufficiet
 & uestitū, Christianorū ut ad Paulinū scribit Hiero-
 diuitias. Neq; ex omb. exātatis laborib. tantū mihi
 aris repositū est, quo uiuere queā etiā in summa parsi-
 monia uel bienniu. Siquidē pumice aridiorē me reddi-
 dere annis plus minus 30. per pauculi quidā affines
 mei uel lro ipso egentiores, q; ceu hirudines sanguinē,
 ita mihi q; qd lucrifeci docēdo paruulos lulos, pascen-

doq; gregē domini exuxere, ut nihil reliq; sit nobis sus-
ci. Multos ego literarios tyrūculos ueluti pater multa-
rū gentiū alui, & institui: quorū quidā Secretariū, nō
nulli Canonici, alii Pensionarii, alii Vicariū præposito-
rū, aliqui Præpositi, Abbates, Officiales, qui Scaphis
argenteis, cantharis, & bathyochis bibunt. Vt inā iam
eorum unus, aut alter gratis pro impenso sibi à nobis
Herculano labore, me senē, capularē, imbecillū, ualetu-
dinariū, Samiolo poterio cū Sticho Plautino bibentē,
nostrā caniciei & tenuitatis misertus, analectis quas
de mensis ipsorū cadūt Cerealib. cū catellis donaret,
id est, exiguā pensunculā, 6. aut 8. lb. gr. conferret,
quo uiuere frugalissimē, nempe uitā uel Diogenicā.
Sacerdotia ipsa & beneficia sacra, ut Budaicē dicam,
nō ambio: illa. n. sunt panis filiorū, quo ego catellus
sum indigniss. sed satis. Demum impensiss. deprecor te
Langi, Mecenas liberaliss. ut me cōmendes Reueren-
diss. Dominis, D. Archiep. Panormitano Ioan. Caron-
doletto, & Philip. Nigri Equitū aurei uelleris meritiss.
Cācellario, quādo dabitur occasio: ut post q̄ suis omni-
bus abūdē prospexere, dignētur etiā esse aliquādo me-
mores sudoris mei, suis olim nepotulis sudati, inueniāq;
grām in oculis ipsorū. Plurimū. n. tu in hac re poteris
efficere. Quod reliquū est ætatis, si quod reliquū sit,
Christofauēte, deuouere omnino cōstitui Christi Iesu
famulatui, diuinarūq; literarū studiis, quo res cūq; ca-
dat, etiā in extrema rerū angustia, quō mihi mundus
crucifixus sit, & ego mundo. Id quod faxit Chr. Iesus
sine quo ipso testante, nihil possumus facere. Vale uir
humaniss. felicissimē in domino. Bosc. 1542. Men. Ian.

ELEGIA VOTIVA LEVINI CRV-

cii Aldinardini Curionis Boscep. ad Deum
 patrē & filium eius unicū Iesum, pro mu-
 tua Regum ac Principū concordia.

Sive graui morbo fatis torquemur iniquis,
 Siue uorax pestis, seu premat atra fames:

Seu caro, pars animæ male conciliata, repugnet
 Spiritui, semper ferrea bella mouens:

Siue domi nobis res est angusta, reposta,

Seu lacera in medio fluctuat amne ratis:

Seu rabidum Lybici bellum truculentius urfis

Nos agitat, miseris per mala multa, modis:

Denique seu iustis toleramus dura flagellis,

Conscia seu sceleris mens male pressa iacet:

Nos ubi destituunt humana iuuamina, solus

Afflictis medicam fers Deus alme manum.

Dulce refrigerium nostrum, tu dulce leuamen,

Tu facili curas uulnera nostra manu.

Mascula Thura tuas nunc ergo adolemus ad aras,

Et uitulos labiis nunc damus ecce piis.

Verus Apollo faue nobis, uerusque Machaon,

Nitimur auxilio, pectore, corde tuo.

Tu puppī, tu prora Deus, tuque ancora sacra,

Linthea per placidum dirige nostra fretum.

Aspice quā uariis quassatur cymba procellis,

Allisa est scopulis nostra carina feris.

Vndique nunc armis senit Bellona coruscis:

Exerit & uires iam furibunda suas.

Cadibus intenti Reges, terræ Æthera miscent

Aruaque diffuso sanguine cuncta madent.

Galat. 5

Ozeq. 14

Da da summe Deus cœlo miseratus ab alto,
Res hominum, stabilem Regibus esse fidem.

Allusio ad
illud, illumi-
nare ijs qui
in tenebris.

Per tua te precor exorientis uiscera ab alto,
Quis mortale tuum uiseris ipse genus.
Quæ resident tenebris, resident quæ mortis in umbra,

Illustra radiis regia corda tuis,
Lumine tam sacro, dubios quo flectere gressus,
Quo ualeant placidam pacis inire uiam.

Funde tuam pie Christe tuam, dare quam nequit orbis
Principibus pacem, uiscera in ima, sacram.

Consilia in melius referant, da rector Olympi
Quicquid erit rectum, fundit ad ima polus.

Iacobi. 1.

Testis adest locuples Iacobus miles Iesus.
Quodd' superis manant optima quæque locis.

Cōparatio

Æthereo sterilis terra est, nisi rore madescat,
Cor sterile est hominis ni riget ipse Deus.

Da precor ardescant interno uiscera amore,
Et tremulas Regum cordibus adde fates.

Æthna suo quales uiuo dat sulphure flammæ,
Aut quales superum cudit ubi arma Cyclops:

Aut quales ferula quondã tulit Æthre Prometheus,
Ut uitam caperent hinc simulacra suam.

Correctio.
Rhetorica.

Quid loquor? hoc minus est, quàm mēs mihi gestit, et
Hoc potius uotum suscipe Christe meum. (optat)

Da potius tali Regum pia corda fauilla.
Intima da tali pectora amore flagrent,

Successus quali supero sublimis ab axe,
Spectasti miseram commiseratus humum,

Psalmista.

Vt pius audires gembundos carcere in atro,
Eximeres natis uincula dura tuis.

Vel genus humanum quali complexus amore:
 Dum sitiens cuperes ferre salutis opem. Ioan. 18.
 Vel supero quali primum delapsus ab orbe:
 Venisti errantem quærere pastor ouem.
 In Cruce nel quali ueniam tortoribus orans,
 Discipulo dixti, sit tua nostra parens.
 Alter ut alterius custos, tutorque pudoris:
 Sic leuius mortem ferret uterque tuam.
 Pneumatis igne crema sancti corda intima Regum;
 Regibus insinua te bone Christe sacris.
 Ut pariter iunctis manibus, dent oscula pacis,
 Oscula Thesæa constabilita fide,
 Qualia deposito genitrix dedit oscula nato: Ioan. 12.
 De cruce, quem mæsto exceperat illa sinu.
 Qualia peccatrix pia Magdala fixit Iesu,
 Dum lachrymis sanctos lauit amara pedes.
 Qualia uel genitor redeuntis presserat ori,
 Prodigus heu patrias dum male fudit opes. Lucæ. 15.
 Illicet, & quicquid referant hoc nomen Iesus,
 Sit comes in summa pectoris arce manens.
 Da simul ut pressis dederint pia basia labris,
 Nomen ut hoc labiis hæreat usque piis.
 Poscat opam celsos quisquis uolet, oret olympos,
 Postulet uxorem diuitem dote bonam:
 Et roget inde nouam sobolem, charosque nepotes:
 Posteritas tandem quos ueneretur auos.
 Plurima & à superis pinguis bona iugera terra
 Villicus, & multos optet avarus agros.
 Ambiat hic summos elatus ciuis honores,
 Exuuiis inbietet miles ubique nouis.

Plurima fallaci uenetur & arte sacerdos
Templa, queant multis quæ satis esse uiris.
Intret ouile Dei per rimas, tecta, fenestras,
Voce Dei sit fur, sit quoque latro ferox,
Poscat equos ualidos curata pelle caballos:
Mænaios alius curet, alatque canes.
Indigus & Scaphius, paterisque micantibus auros
Gestiat his siccam sæpe leuare sitim,
Victrices adamet lambentes tempora lauros:
Belliger & currus Æmuliane tuos.
Splendida fastosi placeat lectica Mathonis,
Vndique & aulaen atria picta suis.
Et Tyrias chlamydes, gemmatas ordine uestes,
Cui tumeat fastu pectus inane, petat:
Auriferumque simul Pactolum poscat, & Hermum:
Poscat & è fuluo splendida dona Tago.
Qui uolet hic cupiat Cræso locupletior ipso
Esse, licet per me qui uolet esto Mydas.
Liquo aliis patinas Æsopi: liquo Vitelli
Prandia, Cæsareas, Pontificumque dapes,
Nec nitidam rubro fluitantem in littore concham.
Opto, nec in nostris Thura Sabæa focis.
Nec celebres arcus, thermas, spectacula, uillas,
Nec Babylon luxus, Nec Sybarita tuos,
Nec cytharas, cantus, choreas, nec florea fertas:
Mollia molliculis linquimus ista uiris.
Hoc ego uel solum cupio, ne spernito uatum
Christe meum, pacem largiter inde tuam.
Regibus inde tuam pacem, quos ignis adurat,
Quo flagrant celsi munna summa poli.

Viribus inuictis fidei da uincere pestes:
Samsonis ualidas robore redde manus.
Annus principibus Gedeonis Christe Trophæa
Egregias laudes, & spolia ampla, ferant.
Da cito Lutherum gladio, Turcamque ferocem
Sternere: uel nostro pellere utrumque solo.
Tunc tua relligio, male quæ diffuta laborat,
Surget, & est priscum mox habitura decus.
Tunc tua concordi resonabunt templa canore,
Dulcius in cytharis plebs canet ima suis.
Tunc facies rerum quæ nunc tristissima, ubique
Lætior, & solito lætior orbis erit.
Ergo meum bone Christe, meum tu suscipe uotum:
Quandoquidem indignis te dare digna inuat
Hoc ego si potiar, non pallida fata morabor:
Nec metuam Elysios ire solutus agros.
Tunc sine perpetua Crucium requiescere pace,
Tunc adeam superos cum Simeone choros.
Obtinuit Simeon, quoniam pia, sancta rogabat.
Nec fuerat uotis ulla repulsa suis.
En pia uota, licet sim crimine plenus atroci,
Aspira precibus Christe benigne meis.
Ne prius occumbam crudelibus abditus umbris,
Neu prius Æthereas inuehar inque plagas,
Quàm uideam toto Saturnia secula mundo
Quæ uiguerè, Deus dum caro, natus homo.
Tunc mihi dulce mori, tunc funera sancta precabor,
Viuerè tunc Christus, tunc mihi lucra mori.

Ad Phil. x

Finis.

Gratia Christo Iesu.

Crucius curiosulo ac delicatulo lectori.

SI bolus hic non satis oppiparus tuo haud sapias
spalato, si non satis lepidum comptumq; sit car-
men hoc utrunque nostrum, condonandum certè hoc
nobis est, idq; ob difficultatem hypothesis sacrae praesertim,
quae haud facilis est tractatu tam arcta angustaq;
carminis lege. Adde quod admodum procliuus
est lapsus in haeresim, si uel syllabam in sacris pecces.
Cogitare igitur par est illud Manilii, lib. Astronomi
con. 2. Ornari res ipsa negat, contenta doceri. Vale.

¶ Apologetica Paracletis Leuini Cru. ad lectore.

F Vere lector candide amici aliquot prorsus candi-
di, utriusq; linguae haud leuiter docti peritici, qui
honoris meo ex aio bñ consultū volētes, lecto atq;
relecto hoc libellulo nostro, me admonendū duxerunt,
ut qdam in casmine utroq; nostro emendarē, Aristarchi
virgula ut tū ipsis videbas, notari digna: aut q; forsitan
eadē non legerāt apud suos autores, aut nō animaduer-
terāt, aut si aliqui obseruassent, tū tum immemores erāt
q̄ humana est fragilitas atq; memorię imbecillitas. Ego
sane ut qd res est fatear ingenue, qdam ab ipsis admoni-
tus deleui atq; obliteraui: qdam vero ab ipsis notata,
videor habere quo duce quo sare tuter. Operę igit pre-
ciū putauī, ea hic subtexere ac defensare, ne tu q; lector
candide forte autumes eadē carbone notāda. Sunt autē
hæc temere rephensa. ¶ Schema, c. Plau. in Pers. ait: Lepi-
da cū decora schema. ¶ Quisq; p quisq; Prud. de pugna
discordię: Quisq; litare deo mactatis vult holocaustis.
Iuuen. lib. Euang. carm. iij. Quisq; cupit celsam cœli cō-
scēdere sedē Sic sapius Iuuc. ¶ Aesopi tribus long. syll.
locaui, & recte ait em Mantua in Cand. sua: Nō patinā
Aesopi fameo. ¶ Feci Anastrophē dicēdo sua p, sed æmu-
latus Maronē dicentē, Transira p & remos. Et id quidē
poētis est solēnē. Scripserā ad Io. Lang. Meccenatē meū
In quadā epist. Horridior rusco, Id aiebāt amici quidā se
nō intelligere, significare qd velle ego, Certe idē qd Ver-
gil.

gil, Eclo. vii. Horridior rusco, piesta vilior alga. Rusco
 apud Verg. est syluestris myrtus, teste Diosc. li. 4. ca. 14. i
 Virgilius Marcel. Dioscoridis interps ait: Quidā brusco
 nōiant, gerit rubēres baccas. Est virgultū asperū vitib.
 ligādīs accōmodū, tuncis satis sise, ait Fēst. li. 16. vbi ru-
 scū, pferit neutro, aīj vero masc gñe. ¶ Feci quōq; cēsuras
 p Tambū in tertio pentametri, id Ouid. in Trist. & alibi
 tā crebro facit etiā in vna pagella, vt nō pudeat me tan-
 tū ducē cōsectari. ¶ Factor p autor posui, & recte quidē.
 Nā licet Vallā auidior ad suggillādū id taxet, vt illatīnū
 vocabulū, vox tñ est receptissima sacris scriptorib. & eis
 quidē eloquētissimis: sed testimonijs sacris, pbemus. Deu-
 tero. 32. Dereliquit deū factorē suū. Iob. 4. Factore suo pu-
 Rom. ij. Factores legis iusti. Iaco. x. Estote factores ver.
 In Symb. Niceno, Factorē cœli & terrę. Ambr. enarrans
 illud Rom. ij. prius citatū, August. de spū & litera recepe-
 runt hoc vocabulū factor. Basil Mag contra Euno li. 4
 dicit deū bonorū factorē, metaphraste & interp̄te Raph.
 Volaterr. Tertull. aduersus Marcionē li. ij. p factor ait
 conditor mali. ¶ Illicet, p ire licet, vel finis iam rei sit, vel
 actū est posui, sequutus Plau. q ait Illicet hoc curato. Sic
 cecini, Implicat & gyris se labyrinthē tuis. Apostrophā
 do ad rē inanimē. Sic Cice. r. Off. Odiosum est cū a p̄ter
 euntib. dicis, O domus antiqua q̄ disp. do. Sic Naso, Par-
 ue nec inuideo sine me liber ibis. Et Flac. Quid amplius
 o mare o terra. Hęc apostrophe & prosopopœia frequē-
 tissime coniungunt atq; occurrant in poetis etiā ad res
 inanimēs absentes. ¶ Dixi in versu, rudere docta, secutus
 Iuuenalē canentē. Doctus spectare lacunar, Doct⁹ & ad
 calicē vigilantī fiertere na. Sic Ambr. de virg. li. r. mori
 nescia, Difficilis certare, facilis coronari, rarus attollere
 p̄dire nescia. Priscia, fortis bellare, prudens intelligere.
 Augu. li. 3. Cōf. Auida scalpi. Plin. in epist. tribuere libe-
 ralis. Atq; hęc quidē in soluta oratiōe, quāto magis in
 vsu hęc licita sunt? ¶ Aiebāt me p̄ter decorū theologicū
 ad Theologū de grāmaticis locutionib. quibusdā scribe-
 re. Sed iniuste id taxarūt amici, Nā D. Hieron. theolog⁹
 ad Ruff itē theologū, teste Tho. Linacro, li. 6. de emēda-
 ra sermonis latini structura, de grāmatica differit. Item
 Erasmus theol. in Bedam theol. scribens de polysema vo-

ce Iudo. Idē cōtra Stunicā, Sanctiū, Egmūdanū, & alios
in varijs Apologijs de rebus grāmat. sēpe disceptat. Et
absolutiss. theol. Io. Ecki⁹ in cōment. in Aggeū, pph. mul
ta grāmatica tractat ad scripturę illustrationē attrinētia
Adde q̄ scriptura ipsa sacra sēpe grāmatica vti^r, vt q̄
ait Emanuel i. nobiscū deus. Et Ephphata. i. adapire. Et
id ḡns alijs interptamētis. Quid niē vta^r, q̄ ad rei enar
rationē ea ptinent. Deniq; Io. Driedo Turnholt cōsum
matiss. theol. in lib. de dogmatib. sacre scripturę, fungit
officio grāmatici, tradēs varias p̄positionū & cōiunctio
nū acceptiōes. ¶ Locui rabbi p̄r in versu, & recte, cū eu
angelista Mat. 23. Amāt vocari ab hoibus rabbi. i. docto
res ait Theophilact. vel magistri, ait Diony. Cart h. Rab
bi c̄mvox hebreaytriusq; nu. inuariata est ap̄d Latinos.
¶ Rēphenderūt adhac q̄ in argumēto graui & sacro, se
mel atq; iterū Adagijs vterer, qbus locū solū esse dixerūt
in argumēto leui & ludicro, quale est Bucol. carmē, aut
aliud leue poemation. Atq; hic optem amicos fuisse ocu
latiores, Nā certū est vt testat Eras. in p̄fatione Chiliad.
Adagijs plurima puerbia dephendi in Philosophia, Iu
risprud. & sacris literis. Legif. n. ap̄d D. Petru: Canis re
uersus ad vomitū. Sus lota in volutabro luti. Et in alijs
locis scripturę. Nungd Saul inter pphetas: Cecinim⁹ vo
bis, & nō salrastris: Patres nostri comederūt vūā acerbā,
& dītes nostri obstupuerūt. & alia p̄modū infinita in
vtrōq; testamēto. Porro scriptura sc̄ta leue ac ludicrū ar
gumentū dici nō debet, q̄p̄e qua nihil est grauius augu
stiusq; sub vtrōq; Phœbo. Neq; puerbia ipsa res leues dī
ci queūt, qbus Chrūs ipse haudquaq; leuis author, frequē
tissime est vsus. Postremo & alij quidā Critici inigoresq;
par erat, accusarūt in carmine nostro hiantes & hiulcas
scissuras, quas aiebāt, implerē hemistichio, pdidit ille su
as: aut similit, qđ Battologiā sonare mētiebant. Et Flacci
& alioꝝ imitatiōes incōcinnas & intēpestiuas aiebāt me
inferuisse aut assuisse incōcinni⁹. Ego vt verū fatear, stu
ditose eius rei grā, totū carmē nostrū legi, relegiq;: at nuf
q̄ sic me deus iuuet, dephendere potui talia hemistichia.
Legat q̄so accurate lector æquus versus nostros, ne viuā
sigd h̄moi, qđ culpāt illi, inuēturus sit. Q; si forte hemi
stichia inuenerit, nō tñ battologiā sonabūt, qđ illi calū
niant.

nianf. nã battologia nõ confifit in hemiftichijs cõfufis
vt autumãt, fed in repetitiõẽ atq; inculcatiõẽ eiufdẽ ora
tiõis, fine affectu vel vlla neceffitate, platæ. Sic. n. battol
logiã definit Andr. Alciat⁹ eloqñtiff. Iurecõf. li. 2. pter
miffõz, Battologia eft figura vel vitiũ, cũ q; eadẽ repe
tit atq; inculcat inepte fine affectu, vel vlla neceffitate, à
Batto quodã loquaci, q ab Ouid. 2. Metam. Introducif.
fic loquẽs; Sub illis Montib⁹ inquit, erãt, & erãt sub mõ
tibus illis. Oſtendãt cenfores mei talẽ aut fimilẽ battol.
me in toto carmine meo admiffiffe, & merito nos rephẽ
fos fatebimur. Reor ego dños meos cenfores memoria
lapfos, & p battologia voluiffe dicere, hemiftichia caco
phaton, aut cacofynthetõ. i. durã diõtionũ, plationẽ, vel
vitiõfam cõpõfitionẽ fonare. Mira certe carpẽdi libido
titillat Criticos, q id audẽt taxare in verfib. qd dephen
di etiã ab Argo Iunõis pastore centoculo nõ poffet. No
dũ in cyrpo qrunr, in oue pedẽ quintũ, in qdriga rotã
quintã. Caueãt ipfi qfo, dũ me battologũ facere volũt,
ne fiãt ipfi morologi. Nã egroti veteris fopnia fomniãt
Ipsi debebãt. n. pbare ratiõib. me incõcinnas & intẽpctũ
uas imitatiõis Flacci & alioz; affuiffe. Dicere hoc vñ illd
pparũ eft: id. n. rabula vel indoctiff. pftare p̄t. Cauiliarĩ
oĩa cuiq; p̄mptius eft q̄ ratiõib. cõuincere. Collifiones fa
teor vo caliũ & literẽ, m, p̄ ſynalæphen, & ellipfin feci nõ
nunq; graui quapiã ſentẽtia ſcripturẽ ſacrẽ virgẽte. At ea
collifio aiũt grãmatici quidã celebriores, in qbus eft Des
fpauter. nõ poſtremus in Stichologia ſua, magnã habet
grãm, vbi hiatu & magnifica platione opus. Siquidẽ vt
Cic. inqt, Habet ille tanq; hiatu & cõcurſu vocaliũ, mol
le qddã, & qd indicet nõ ingrãtã negligentã de re hoĩs
magis q̄ de v̄bis laborãtis. hæc Cic. Et certe collifiones
illas Flaccus, Maro, & aliq; pleriq; vates eloquẽtiff. faciũt
ſæpiſſime tres q̄tuorve in vno v̄ſu, idq; in argumẽto, p̄
phano: quãto magis id licebit in re ſacrã: vbi arctiorib.
legibus vtendũ, & nõ qbusuis v̄bis vt Philoſophi libere;
ſed ad certã regulã, teſte Aug. de ci. dei, li. 10. ca. 22. eft lo
quendũ. Cãterũ q̄ Critici aiũt, plus lucis, energiẽ, & ar
gutie eſſe in v̄ſibus q̄ circũferunt, q̄ in meo carmine. Re
ſpondeo, nõ eſt obſcurũ meũ carmẽ, ſed hypotheſis ſacrã
quã grãmatiſte nõ intelligũt, difficilis ẽ. Argutie fateor

plus est in illorū q nūc scribūt Inuectiuis, sed nebulonice
Nā pleriq; hoc æuo nebulones (qbus plena sunt oīa) vī
eos doctos & pios suis inuectiuis s̄sibus nūc passim in or
dinē redigūt, maledictis lacerāt, lancināt, flagellāt. Equi
dē arguari nolim, sed neq; debui: verū piē & theologice
qd̄ postulat argumēti ratio, scriptitare. Quid effecerim
nō moror argutias, nō moror argutulos. Nūc tādē grās
ago meis castigatōrib. oībus, æquis & iniquis: æquis, q
ansam dedere mihi castigādi qdā: iniqs, q̄ authores mihi
fuere mea defensādi & corroborādi. Siluisse ego pisce
mutior, si nō metuissem & alios s̄s̄ia q̄ illi rephenderūt
iniquē posse rephendere, q̄ tū recta sunt, vt cōmonstrā
uimus. Placuit igitur hęc ceu Coronidē nostro libello
adscribere, ne tu q̄ plector candidē etiā putares taxāda.
Expurgationē igit̄ hanc apologeticā boni æquiq; facias
benignē lector in Christo dilecte, & Vale felicissime. Hoc
demum admonitū te velim, in carmine nostro bis terq;
hanc vocē Exomologesis, geminō gḡ a nobis positā p
epenthelin. i. extēsiōnē, & geminātionē literē g in medio
necessitate carminis & quātītatis dictiōis exomologesis
q̄ aliter locū nō habuit in versu hexametro, siquidē tres
breues habeat inter duas longas syllabas, vti constat.

Finis.

IACOBVS IASPARVS DA-
 NVS ARHVSIIENSIS PV-
 blicus Professor Græcus in Paræne
 sin hanc Leuini Crucij Enom.
 Aldernardini sui amici sin-
 gularis.

I Liber, & falsas doctrinas hæreticorum
 Argue, Lutheri schismata carpe feri.
 Corripe pestiferam, quam non erat Arrius ausus
 Euomere, hæreseos illius illuuiem.
 Mendaces pariter reliquos contemne libellos,
 Ædedit istius quos truculenta cohors.
 Vade bonis auibus, te quamuis unus, & alter
 Asseda Lutheri rodere dente uelit.
 Hi tamen, in quibus est rectæ pietatis imago,
 Te capient placido, perge Libelle, sinu.

Idem per eundem Græcè.

Ταυτὸ διὰ τοῦ αὐτοῦ ἑλληνισί.
Eξ ἑβραϊκῆς ἀγαθῆς συνήχης, καὶ δόγματα ψευδῆ
 δεικνυθῆναι ἀσθενῶς χρισμὰτα πάντα κακῆ.
 πηλαίματα πρὸς οὗτος τῶν ἄλλων ψευδολογούντων
 πάντα δ' ἐλεγε ὡς φαῦλα τὰ αἰρετικῶν.
 ὅτι περὶ ἐρευγόμενοι τάδε χίρωνα, ἢ ποτε γαῦριξ
 γράφατο ψευδολογῶν ὄρειον αἰρετικῶν.
 καὶ περὶ ἐν ἀνθρώποις πλάνθουσι δ' ἔστωρε
 καὶ ψυχὰς πολλὰς ὡς περὶ λεῶν αἰδί. (λυγρὰ
 ἔξειδι ευτυχίως ἐν ταῦθερ δὴ ποτέ φημι
 ὄρθεσε γ' ἢ δόξου λήψεται) ὅσις ἀνθρ.

Eiusdem in liuidos, ac obtrectatores
aliorum operum.

Liuor edax procul hinc, procul hinc fuge liuor iniquus
Rebus in alterius censor iniquus abi.

Idem Græcè ab eodem.

Φεύγ' εὐδὸς φέρονε πόρρωθεν σὺ κακίσι γε φεύγε
τῶν ἄλλων κρίνεις πράγματα πάντα κακῶς.

In dictum Apostoli illud, Necessè est hæreses
esse. I. Ad Corinth. II. eiusdem Iacobi Dami
Arbusien. ῥυθμοποιούσ Rhythmicè uersum.

Hæreticos esse ualdè fuit, imò necesse,
Sic explorati fierent ut ritè probati,
Prædixit uerè diuino pneumate Clere
Paulus repletus, Christi quoq; dogmate fretus.

τὰντὸ ἑλληνικῶς

Idem Græcè etiam Rhythmicè
per eundem uersum.

εἶναι αἰρέσεως μὲν ἀνάγκη ἐπλετο σκαυῶς
ἵνα δὲ ἐυλόκιμοι γινώσκωνται διὰ δῆμοι
πρόυλε γὰρ ἀτρεκέως τῷ πνεύματος ὡ κορυφαῖος
παῦλος ἐὼν μεσὸς, κὶ χριστοῦ δ' ἡμεῶς ἀτρεσθ

Aliud eiusdem in illud ad Titum 4, Hæ-
reticum post unam, aut alteram admo-
nitionem deuita.

Hæretici (postquam monitus fuerit semel usquàm,
Aut bis) deuita post modo colloquia.

Idem Græcè.

ἁρετικῶν μετὰ τῆν πῆσιρ μίαν, ἢ ἑτέραν σὺν
εὐλαβεῦ ὡστὲρ ὄφιρ τὸν τρόπον, κὶ δὲ ὁπίρ.

Eius-

Eiusdem in illud, Duplici honore
digni sunt, qui bene præsumt.

1. Timoth. 5.

Honore sunt duplo coli dignissimi,
Quicumque præsumt ritè presbyteris suis;
Et maximè piè docentes subditos,
Vitaque præstantes eadem quæ docent,
Hos inter est Levinus hic Crucius meus,
Intus mihi notus, diuque, & in cute.

Idem Græcè per eundem eodem
dem Carminis genere.

Τιμῶς μεγίστης εἰσὶν ἀξιώτατοι,
Καλῶς προϊστάντες γε πρεσβύτεροι ἡμῶν,
ἄπαρ μάλιστ' εὐσεβῶς εὐδὸς βροτῶν,
ἅτι διδασκόντες λόγῳ, τρόπῳ, δάμῃ,
ἐν οἷς ὁ Ληβίνῳ πέλει Κρούκιῳ ἔμοι,
ἔμοι πάλαι ὁ γνωστός ὄσι παντελῶς.

ᾠ Doricè
p. 68. i. qu.

Ο αὐτὸς πρὸς τὸν εὐλικρινῆ
ἀναγνωστῆρ.

Τόνδ' ἀναγνωστὴ φίλε δέξ' γε ἄνδρα
(βιβλομᾶρ κείνου σὺ γὰρ εὐ ἀναγνώστῃ,
ἄριστιμ φέξῃ μὲρ ἄπασιμ ὧδε)

κίττ' ἠεὶ κίττ'
Æolicè,

Κρούκιον ἀμόρ.

Idem Latinè eodem metri genere,
per eundem uersum.

Lector authorem Crucium colendo
Hunc ama, lecto tibi iam libello
Huius exactè, fugies nephandam
Hæresin omnem.

Doctōri Danieli Mauchii carmen in dedica-
tionē Lutheranorū Tetraſt. ad lac. Danum.
Feſta celebrabant templis quondam atque culina,
Omnibus hoc pulchrum, magnificumque fuit.
At ueſtri dicunt templi ſacratio quōd ſit
Cordis: ſed potant ut prius, atque magis.

Leuinus Crucius Iacobo Dano S. D.

Rogo effice tua diligentia Iacobe amiciſſime,
ut carmen hoc noſtrum caſtigatiſſimè excuda-
tur. Si delicatuli quidam, qui ſolis phaleris, & leno-
ciniis uerborum oblectantur, potius quàm rebus, non
probent noſtrum carmè, imò qui nil probent, niſi quod
ipſi fecerint: Eruditi ſanè & graues uiri probabunt
ſpero, qui ut liquet probarūt. Vale in Chriſto foeliciſ-
ſime cū reuerēdo Præpoſito tuo D. Rutgero de Taxis
Præpoſito Louanien. & cum uniuerſa familia eius, cui
cupio accuratiſſimè commendari, agēque ei immenſas
gratias pro tam liberali in me oblata conditione.
Boſcep. An. 1543. tertio dei Iunii.

Iacobus Danus Leuino Crucio ſuo.

Aduigilauī nū Crucii chariſſ. quoad eius fieri potuit
ut tuæ ſatiſfieret petitioni, quò carmen tuū caſtigatè
emendatèq; in lucem prodiret. Quòd ſi unū atq; alterū
erratulū fortè inciderit, imputandum id nequaquā inſci-
tiæ meæ, ut qui oculatus adeò nō ſim, quin perlegendis
characterū minutiis non inſcitia ſubinde falſus ſim.
Præterea ea eſt typographorū inſtantia, ut labori ma-
gis diurno præcipitādo, quàm maturo & absoluto operi

entendat. Sed habent fortasse & illi suam nec iniustā
excusationē, ut quorū labori bibliopolarū merces pro
uotis non respondeat. Quin (ut uerū fatear) ego ui-
cissim propter Cæs. Ma. aduentū urgere non destiti,
ut q̄ posset citissimē liber emitteretur. Quod ad D.
Præpositum nostrum attinet, ei es cōmendatissimus.
Vale in Christo felicissimē. Antwerp. ex ædib. nostris
Idibus Septemb. An. 1543.

AD SACRAM ET CATHOLICAM
CÆSAREAM MAIESTAT.

Carole si uiuis, uiuet tua patria tecum:
Sin moriari, mori cogitur illa simul.

Idem Græcè sic,

Καρόλε σου ζῶντι & πατρίδι σὴ (ἡσέ) ἀειί,
εἰδὲ τελευτήσῃς, ἡδε θανέτω ἡμῶς.

Quem Deus incolumem tueatur tempore multo,
Cum Ferdinando, cunq̄ue sorore tua.

Idem Græcè rhythmicè.

Τὸν Θεὸς ἀσκήθως ὑπερασπίζοι κ' ἀγαπητός, ἄν pro ὄρ
σὼ γινώσκῃ, Μαρία ξυμδίτῃ μιγδαρία. Ionicè.

De Frederico Comite Palatino Illustri
Principe & fautore, & benefactore suo,
& Lodouico fratre eius.

Ecce Palatinus meus Illustris Fredericus
Princeps, militiæ frater adestq̄ue decus.

Idem Græcè.

ἐν Παλατίνῳ ἐμὸς ἀρχὼν ὁ Φρεδέρικῳ,
ὅς μετ' ἀδελφῶν ἐρχεται ἐνδοκίμῳ.

Aliud in hostes Sacræ. C.M. garrientes eandē
Sac.C.M.apud Argillā submersam per eundē.

Ecce resurrexit, uana quem uoce tulistis
Æquoreis factum piscibus esse cibum.
ἡμίριδου ὄν ψευδολογῶς φάτε θρυπανέσθι
ἄκτῆρ ἰχθῦσιρ τῶν ὄρωσιρ ἐμῶν.
Virgaque, & ferro uenit improvisus ab undis
Emergens tumidis, Carolus ecce uenit.
ῥέβλω, ἠδὲ σιδῆρω ἀνεπίσως ἀφικάνει
τῆς πολιῆς ἀλὸς αὐ Κάρωλ & ἐξαναδύς.
Hostibus existens terrori, mitis amicis,
Illis terrificus, quò sit amicus iis.
ἀντιπάλωις φρικτὸς μὲρ, φίλοις ἔσω ἐν κῆρ,
ἵνα ἐκείνοις ἢ φρικτὸς ὁ τρεῖς & ἔτις.

¶ Idem in illud Ioan. 19. & zachariae. 12. Videbunt
in quē transfixerūt, ad C. M. Secret. & Consil. Nico.
Nicolai, & Viglium zuechem : respondentes eidem
Iacobo suo dicenti se audisse hostes non credidisse su-
peresse Casaream Maieſt.

In quem uibrabant hostes per sepe uidebunt
Blasphemæ linguæ tela cruenta suæ.

Idem.

Εἰς ὃν ἐσέσκωπῶν ῥι νύπιοι αὐτὸν ἄκοντες
ὄφονται σιγερῶις ὀμμασιρ ἐρχόμελουρ.

Aliud in sannas aduersariorum Cas. Maieſt.

& monetam illius M.

Carolus aduenit uobis en Casar hianti
Ore, refusurus scommata, dicta, sales.

AD ILLVSTRIS. D. NICOLAVM

Perrenotū, D. à Granuella Sac. Cæs. Ma. à con
filiis Primo, idem Dan. & ad proles illius.

Allusio nois
Nicolai.

GRanuellane Heros, cum re, tum nomine uictor

Qui populi, seruet te Deus, atque tuos.

Vxorem seruet, uos seruet & inclyte præsul

Antoni, & Thoma tempus in omne Deus:

Incolumem te mi dilecte Hieronyme seruet

Seruator, sic te Carole chare mihi.

Maeste puer uirtute tua Frederice, parentum

Tu decus eximium uiue, ualetio σάϑ,

Viuat præceptor tuus Ammerotius ille

Instituatur qui te nocte, dieque probè.

Aliud ad Reuerendum dictum D. Antonium

Perrenotum Episcopum Atrebatensem

olim per Danum.

προσφέρωλυ βιβλος ἔφορε τρις ἄρις πρὸ ἱζα

Δδρα φίλων ἀγαθῶν, νυνὶ δὲ δῶμι τ' ἀμῶ.

Idem.

Attulimus libros Præsul uenerabilis olim

Munera amicorum, nunc tibi nostra damus.

Eiusdem in illud Gloria Patri & Filio, &c.

Δόξα πατρὶ ξύμψῳ ἅμα πνεύματι πάντοτε ἀγνώ

ούσι προσώπασι μὴν τοῖς τρισὶν ἀϊετ' ἀμῶ.

Epitaph. uxoris Caroli. v. per Leuin. Panagathum.

Carole CVr defles ISABELLAM, CVrve reqVIRIs.

VIVIT non obIt, reddIta sponsa del.

¶ Iacobus Iasparus Arhusiensis Danus,

F. C. Antwerp. An. M. D. XLIII.

Cum Priuilegio Electorum Imp.

A 1990 579

Albion
1841

THE HISTORY OF THE
COUNTY OF ALBION
FROM THE FIRST SETTLEMENT
TO THE PRESENT TIME
BY
J. D. HARRIS
NEW YORK
1841